

Marszałek
Województwa Wielkopolskiego

Marek Woźniak
Marek Woźniak

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Wielkopolskiego

Lech Dymarski
Lech Dymarski

Karp przy świecach

Z wielkopolskiej tradycji czerpiemy pomysły na radosne święta.

Choć każdy swoje najpiękniejsze święta Bożego Narodzenia zapamiętuje inaczej, to łączy nas wspólne pragnienie przywołania przeżyć związanych z tradycjami przekazywanymi z pokolenia na pokolenie. Dbają o nie m.in. właściciele gospodarstw agroturystycznych i członkowie Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska.

– Dla mnie święta to mieszające się zapachy cynamonu, żywicznych świerkowych gałązek rozgrzanych domowym ciepłem, to gwar dzieci, śmiech, czasami zaduma – wylicza Maksymilian Jaśkiewicz, właściciel „Tamarynowej Osady” w Łowiniu. – To taki czas, kiedy chcemy zapamiętać o zmartwieniach i troskach. Pomaga w tym wspólne śpiewanie kołęd. Tradycyjnie w Wigilię odwiedza nas Gwiazdor, obdarowując prezentami.

A co, zgodnie z tradycją powinno pojawić się na wigilijnym stole?

Choinkowe ozdoby i żywiczne zapachy to nieodłączne atrybuty grudniowych świąt.

– Głównym bohaterem stołu powinien być karp smażony – zdecydowanie stwierdza Maciej Borton, prowadzący Dwór Myśliwski „Ustronie”. – Nie może zabraknąć także innych ryb, wędzonych czy solonych. Groch z kapustą

również ma tu swoje ważne miejsce. A na deser oczywiście makielki, bakalie i chałka.

– Obowiązkowym składnikiem wielu przysmaków jest pszczeł miód – przypomina Edward Kałużny, właściciel pasieki i pałacu w Witosławiu.

– Do świątecznych dań, a zwłaszcza śledzika, najlepszy jest olej rydzowy – zachwala Jerzy Just ze Śmiłowa.

– Potraw powinno być dwaście. Każdej trzeba spróbować, abyśmy przez następny rok nie odczuwali nie-

dostatku – upomina Maksymilian Jaśkiewicz. – I obowiązkowo pamiętajmy o dodatkowym nakryciu na stole. Niech symbolizuje naszą gościnność i chęć dzielenia się z innymi ludźmi tym, co mamy. >>str. 8

Szpitalne fuzje

Sejmik przyjął uchwałę, na mocy której dojdzie do połączenia marszałkowskich jednostek służby zdrowia. Fuzja dotyczy szpitala i pogotowia w Kaliszu, a także dwóch lecznic pulmonologicznych – w Poznaniu i Chodzieży. >> strona 4

Wymienią się

Radni wyrazili zgodę na zmianę nieruchomości między województwem i miastem Poznaniem. Dzięki temu samorząd regionu zyska grunt pod nowy szpital matki i dziecka. >> strona 5

Co na 2014-2020?

Jak będzie wyglądała unijna pomoc dla regionów takich jak Wielkopolska w latach 2014-2020? Rozmawiano o tym w Brukseli (podczas sesji Komitetu Regionów) i w Poznaniu (podczas specjalnej konferencji). >> strony 6 i 12

Muzyczne urodziny

Uroczystymi koncertami świętowano w Poznaniu 65-lecie Filharmonii Poznańskiej oraz – z udziałem naszych filharmoników i samego Mistrza – 79. urodziny Krzysztofa Pendereckiego. >> strona 7

Inna strona samorządu

Kogo spotkał przewodniczący sejmiku? Radny o pedałującym Grzegorz. Marszałek przyłapano z lalką Barbie! Z Ławicy w pole? >> strona 16

Nowości na torach

9 grudnia zaczął obowiązywać nowy rozkład jazdy pociągów. A wraz z nim dokonano się na wielkopolskich torach mała rewolucja.

Koleje Wielkopolskie – spółka należąca do samorządu województwa – zaczęła obsługiwać pierwsze połączenia na linii zelektryfikowanej. Jej pociągi jeżdżą pomiędzy Zbąszynkiem a Kutnem. Do obsługi tych połączeń skierowane zostały pierwsze cztery z 22 zakupionych przez województwo nowoczesnych „elfów”.

Jednocześnie dla pasażerów z Poznania i najbliższych okolic pojawiła się atrakcyjna oferta biletu aglomeracyjnego, obejmującego pociągi oraz miejskie autobusy i tramwaje. >> strona 2

FOT. R. JAKOŚCZYŃSKI

Hołd powstańcom

Samorząd województwa zaprasza do udziału w grudniowych obchodach 94. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

Centralne uroczystości tradycyjnie odbędą się 27 grudnia w Poznaniu, a dzień później Wielkopolanie przypomną o swoich bohaterach także w Warszawie. Spore grono zainteresowanych udało się przyciągnąć w tym roku na profil Facebook.com/27grudnia. Ponad tysiąc osób zostawiło tam swoje zdjęcia, z których skomponowany zostanie rocznicowy billboard.

W Poznaniu w tych dniach kręcone są też zdjęcia do filmu fabularnego „Hiszpanka”, którego premiera ma uświetnić kolejną, 95. powstańczą rocznicę. >> strona 3

Chronią inwestycje

Radni przyjrzeni się w pierwszym czytaniu projektom przyszłorocznego budżetu województwa i wieloletniej prognozy finansowej.

Co przewiduje propozycja przygotowana przez zarząd województwa? Istotne cięcia zaordynowano w wydatkach bieżących: na promocję i współpracę zagraniczną o 15 proc.; w instytucjach kultury o 5 proc.; we wszystkich pozostałych jednostkach o 10 proc. W 2013 roku o 3 proc. ma zmniejszyć się liczba etatów w Urzędzie Marszałkowskim. Dzięki powyższym oszczędnościom będzie można kontynuować inwestycje (a zaplanowano na nie niemal połowę budżetowych wydatków!). Wzrośnie jednak poziom zadłużenia województwa. >> strona 4

na wstępie

W tradycji nadzieja

Artur Boinński

Jak tu patrzeć z optymizmem w przyszłość, kiedy Majowie zza grobu wieszczą nam koniec świata, bardziej współcześni przepowiadacze widzą wokół znamiona kryzysu, a idący za ich podpowiedziami strażnicy budżetów rozmaitych instytucji tną i każą nam zaciskać pasa? Cóż, pocieszyć się można tym, że powyższe przepowiednie częściowo nawzajem się wykluczają. No bo jeśli świat się skończy, nie będziemy musieli zmagać się już z żadnymi kryzysami, a jeżeli przyjdzie nam w przyszłym roku oszczędzać, będzie to jednak znaczyło, iż Majowie w swoich rachubach się przeliczyli... A całkiem serio – polecam sięgnąć do naszych tradycji związanych z przeżywaniem okresu Bożego Narodzenia, o których piszemy w tym numerze. Po pierwsze – bo z pewnością pomogą nam pięknie przeżyć świąteczny czas. A po drugie – bo pozwolą pomyśleć, że zgodnie z nimi do wigilijnego stołu zasiadały w przeszłości pokolenia Wielkopolan w czasach niejednokrotnie znacznie gorszych od obecnych. ●

Zainwestowali w siebie

24 młodych Wielkopolan odebrało stypendia naukowe przyznane przez samorząd województwa.

– Jesteście elitą młodych ludzi w Wielkopolsce. Zainwestowaliście w siebie w najlepszych z możliwych sposobów, stawiając na edukację i zdobywanie wiedzy – mówi marszałek Marek Woźniak do stypendystów. Uroczystość odbyła się 10 grudnia w sali sesyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu. Akty nadania stypendiów wręczyli marszałek Marek Woźniak i członek zarządu województwa Tomasz Bugajski.

W tym roku decyzją zarządu województwa stypendium otrzymało 12 uczniów szkół ponadgimnazjalnych i 12 studentów. Nagrodzeni są laureatami i finalistami olimpiad

oraz konkursów o zasięgu ogólnopolskim i międzynarodowym. Stypendyści brali udział w wielu projektach badawczych, seminariach i konferencjach, są także autorami prac naukowych i artykułów. Podczas spotkania w urzędzie wybrani stypendyści mieli okazję zaprezentować efekty swoich dotychczasowych działań na niwie naukowej.

Na jednorazowe stypendia naukowe w roku 2012 samorząd województwa wielkopolskiego przeznaczył 57.000 zł, a łącznie od roku 2007 była to kwota 333.000 zł. Uczniowie szkół ponadgimnazjalnych otrzymują stypendia w wysokości 2500 zł, 2000 zł oraz 1500 zł, natomiast studenci – 3700 zł, 3100 zł oraz 2500 zł. **ABO**

Edukacja dla rozwoju

Dzień Kształcenia Ustawicznego zorganizowano 17 listopada w Wielkopolsce.

Wydarzenia z nim związane odbyły się w Poznaniu, Kaliszu, Koninie, Lesznie i Pile. Po raz trzeci z inicjatywy Partnerstwa na Rzecz Rozwoju Wielkopolskiego Rynku Pracy uruchomiono punkty informacyjne, prowadzono spotkania, warsztaty, gry i konkursy związane z tematyką kształcenia ustawicznego. Wszystko po to, by w przyjazny sposób promować wśród Wielkopolan postawę otwartą na kształcenie i rozwój w każdym wieku oraz informować o możliwościach rozwoju zawo-

dowego w Wielkopolsce.

Mimo iż to właśnie w naszym regionie notowany jest najniższy w skali kraju poziom bezrobocia, konieczne jest podejmowanie działań, by było ono jeszcze niższe. W tym też celu na początku roku zarząd województwa zaakceptował ideę powołania Partnerstwa, z którego korzystają przede wszystkim adresaci działań oraz instytucje je tworzące. Są nimi m.in. organy administracji samorządowej, przedstawiciele przedsiębiorców, pracowników, bezrobotnych, a także placówki edukacyjne i naukowe, a lista partnerów cały czas się wydłuża. **PW**

Współpraca na torach

Koleje Wielkopolskie debiutują z „elfami” i biletem aglomeracyjnym.

Od 9 grudnia obowiązują nowe kolejowy rozkład jazdy. Nowością jest zwiększenie liczby kursów obsługiwanych przez wojewódzką spółkę Koleje Wielkopolskie, która zadebiutowała na trasach zelektryfikowanych swoimi najnowszymi pociągami typu „elf”. W grudniu cztery takie jednostki rozpoczęły obsługę pasażerów na linii Zbąszynek-Poznań Główny-Konin-Kutno.

W zmienionym rozkładzie jazdy pojawiły się dodatkowe połączenia z Poznania m.in. do Łodzi, Bydgoszczy oraz Zielonej Góry, a także weekendowe kursy na trasie Poznań-Koszalin, Leszno-Wrocław Gł. oraz z Poznania do Kępna i Łodzi. Ograniczono natomiast kursy na trasach Poznań-Rogoźno-Poznań oraz Jarocin-Gniezno-Jarocin.

Od kilku dni zamiast kupować dwa karnety miesięczne w Poznaniu i okolicy wystarczy nabyć bilet „Bus-Tramwaj-Kolej”. To wspólna oferta Zarządu Transportu Miejskiego oraz spółek Koleje Wielkopolskie i Przewozy Regionalne. Bilet obowiązuje w stolicy regionu oraz na obszarze okolicznych sąsiednich miast i gmin, do których jeżdżą autobusy ZTM, w promieniu około 30 kilometrów od Poznania. Stacjami końcowymi dla poszczególnych kierunków są: Oborniki Wlkp., Łopuchowo, Pobiedziska, Gułtowy, Środa Wlkp., Iłowiec, Strykowo, Buk i Pamiątkowo.

FOT. R. JALOSZYŃSKI

Z promocyjnego przejazdu nowoczesnym „elfem” organizowanego przez Urząd Marszałkowski i Koleje Wielkopolskie można było skorzystać już 21 listopada. Na trasie Poznań-Opalenica pojazd momentami osiągał nawet 160 km na godzinę.

Jak te nowości i zmiany w rozkładzie oceniają pasażerowie?

– Bilet aglomeracyjny to finansowo korzystna propozycja – mówi studiujący w Poznaniu Paweł ze Środy Wielkopolskiej.

– Mamy teraz więcej kursów, ale czas dojazdu i powrotów nie poprawił się, różnie też bywa z punktualnością – opiniują pasażerowie z Konina. – „Elfy” ładne i wygodne, ale dla nas zostają tylko miejsca stojące – narzeka pan Maciej dojeżdżający do pracy z Wrześni.

– Za ewentualne utrudnienia przepraszamy pasażerów – mówi Jerzy Krigier, dyrektor Departamentu Transportu w Urzędzie Marszałkowskim. – Wspólnie z firmami kolejowymi poprawiamy funkcjonowanie przewozów. Wkrótce, bo do końca grudnia, na trasy wyjadą dwa kolejne „elfy”, a w przyszłym roku następne. Dlatego w lutym nastąpi korekta rozkładu jazdy.

– W tym roku Koleje Wielkopolskie wykonały 20 procent całej pracy przewozowej w regionie, w przyszłym roku wykonają 40 procent,

a w 2014 r. będą to proporcje pół na pół – informował wojewódzkich radnych podczas listopadowej sesji sejmiku wicemarszałek Wojciech Jankowski.

Przewozy regionalne dotowane są z budżetu województwa. W tym roku, podobnie jak w ubiegłym, wielkopolski samorząd zarezerwował na ten cel 120 mln zł, co jednak oznacza realne zmniejszenie pracy przewozowej. Planowane oszczędności wiążą się głównie z ograniczeniem kursów wakacyjnych i świątecznych. **RJ**

Mistrzowie fotoreportażu nagrodzeni

FOT. A. CIERESZKO

48 autorów uczestniczyło w „Wielkopolska Press Photo 2012”, nadsyłając łącznie 1128 fotografii. Najwyżej oceniono zdjęcie Adama Ciereszki zatytułowane „Konrad Czerniak – Londyn 2012” oraz zestaw prac Michała Adamskiego „Nie mogę przebrnąć przez ten chaos”. Nagrodzone i wyróżnione zdjęcia oglądać można do 7 stycznia w galerii Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu. Pełna lista laureatów i autorów zakwalifikowanych do wystawy na stronie internetowej: www.wbp.poznan.pl. **RJ**

O seniorach w Senacie

Wielkopolskie inicjatywy zostały zaprezentowane podczas konferencji zorganizowanej 27 listopada w Senacie RP.

Spotkanie pod tytułem „Samorząd przyjazny edukacji seniorów” odbyło się w ramach obchodów Roku Uniwersytetów Trzeciego Wieku.

Biorący udział w konferencji członek zarządu województwa Tomasz Bugajski o wielkopolskich inicjatywach mówił w ramach panelu dotyczącego regionalnych strategii polityki społecznej. Odbyła się też prezentacja Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Poznaniu przedstawiająca kampanię społeczną „Życie to pasja”, realizowaną z sukcesem w Wielkopolsce (o tej akcji pisaliśmy szerzej w listopadowym „Monitorze”). **ABO**

Tradycyjnie i wirtualnie

Samorząd województwa zaprasza na obchody kolejnej rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

W 94. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego na centralne uroczystości, podobnie jak w poprzednich latach, marszałek Marek Woźniak zaprasza do Poznania i Warszawy. A także – do... internetu.

27 grudnia obchody w Poznaniu rozpoczną się o godzinie 10.15 złożeniem kwiatów na mogile generała Stanisława Taczaka na Cmentarzu Zasłużonych Wielkopolan. Na godz. 11 zaplanowano główne uroczystości przy pomniku Powstańców Wielkopolskich. Później nastąpi przemarsz do kościoła farnego, gdzie o godzinie 12.45 rozpocznie się msza święta w intencji powstańców. Na trasie przemarszu kwiaty zostaną złożone przed tablicami upamiętniającymi Franciszka Ratajczaka, Ignacego Jana Paderewskiego, dowódców powstania i przy pomniku 15. Pułku Ułanów Poznańskich. Elementów związanych z powstańcami obchodami nie zabraknie też po południu (od godz. 14.30) na placu Wolności – tym razem organizatorzy w sposób szczególnie chcą przypomnieć postać ge-

FOT. J. PIOTROWSKI

Na planie zdjęciowym „Hiszpanki” – filmu, którego premiera ma uświetnić przyszłoroczną, 95. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

nerała Józefa Dowbora-Muśnickiego. Wieczorem zaplanowano okolicznościowy koncert w Auli UAM.

28 grudnia Wielkopolanie – co od kilku lat też jest już tradycją – przypomną o swoich bohaterach w Warszawie. O godz. 11 odprawiona zostanie msza święta w intencji po-

wstańców (kościół dominikański przy ul. Freta). O godzinie 13 odbędzie się uroczystość przy Grobie Nieznanego Żołnierza, a po niej – złożenie wianek na mogiłach powstańców na cmentarzu wojskowym przy ul. Powązkowskiej.

Od pewnego czasu samorząd województwa stara się

przekazać wiedzę o Powstaniu Wielkopolskim także młodszemu pokoleniu, stąd szereg działań mających poprzez atrakcyjną formę zachęcić do sięgania do regionalnej historii. Tym razem Urząd Marszałkowski zaprosił na specjalnie uruchomiony profil Facebook.com/27grud-

nia. Ponad tysiąc osób zostało na nim swoje zdjęcia. Zostanie z nich stworzony rocznicowy billboard, który będzie można zobaczyć 27 grudnia na placu Wolności w Poznaniu.

Źródłem szerokiej wiedzy o Powstaniu Wielkopolskim (ale i inspiracją do ciekawej zabawy czy spędzenia wolnego czasu) pozostaje strona internetowa 27grudnia.pl. Tam, obok aktualnego kalendarium rocznicowych wydarzeń, znajdziemy filmy, mapy, a nawet propozycje tras pieszych i rowerowych (ze śladem GPS do ściągnięcia!) prowadzących powstańczymi szlakami.

Trwają już także przygotowania do szczególnie uroczystych przyszłorocznych obchodów wybuchu powstania. Jednym z elementów, który uświetni jego 95. rocznicę, będzie premiera filmu „Hiszpanka”. To obraz fabularny, który poprzez popularną formę ma dotrzeć z informacjami o zwycięskim zrywaniu Wielkopolan do szerokiej publiczności. 6 mln zł na wyprodukowanie obrazu pochodzi z budżetu województwa.

Wręczyli „Dobosze”

11 grudnia w poznańskim Pałacu Działyńskich swoje coroczne wyróżnienia wręczyło, przy udziale władz województwa, Towarzystwo Pamięci Powstania Wielkopolskiego. Najważniejsze z nich – statuetki „Dobosza Powstania Wielkopolskiego” otrzymali: Kamila Czechowska – historyk, dyrektor Muzeum Regionalnego w Szubinie; Waldemar Janiszewski – regionalista z Margonina, autor książek i opracowań o Powstaniu Wielkopolskim; Stowarzyszenie Miłośników Historii Wojskowości z Zielonej Góry. Dwudziestu osobom wręczono natomiast odznakę honorową „Wierni Tradycji”.

Ekipa filmowa, która pracowała już m.in. w Warszawie, we Wrocławiu i w Łodzi, w najbliższych dniach pojawi się w Poznaniu. Na 13 i 14 grudnia zaplanowano zdjęcia w okolicach Starego Rynku, a później – w Teatrze Polskim. ABO

Maszerują osobno, uderzą razem?

Samorzady są coraz aktywniejsze na arenie międzynarodowej i oczekują w tej dziedzinie lepszej współpracy z władzami centralnymi.

Osoby odpowiedzialne za tworzenie priorytetów polskiej polityki zagranicznej oraz za realizację jej samorządowego wymiaru: przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej wszystkich szczebli, parlamentarzysty oraz działacze organizacji pozarządowych, wspomagających współpracę międzynarodową samorządów – spotkali się 15 listopada w Poznaniu na pierwszym posiedzeniu Stałej Ogólnopolskiej Konferencji Współpracy Międzynarodowej Samorządów.

Uczestnicy spotkania wyraźnie akcentowali potrzebę współdziałania samorządów i administracji rządowej w dziedzinie współpracy międzynarodowej.

– Dyplomacja klasyczna i dyplomacja samorządowa powinny funkcjonować bliżej

FOT. A. BOJNSKI

O roli samorządów na arenie międzynarodowej mówili w Poznaniu m.in. (od lewej): senator Janusz Sepioł, marszałek Marek Woźniak, prof. Michał Kulesza i Michał Safianik z MSZ.

siebie, wspólnie dla polskiej racji stanu – mówił podsekretarz stanu w MSZ Jerzy Pomianowski.

– Napoleon mówił, że armie powinny maszerować osobno, ale uderzać razem – obrazował tę samą kwestię Janusz Sepioł, przewodniczący senackiej Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej.

– Potrzebujemy lepszej współpracy z ministerstwami w zakresie naszej aktywności na arenie międzynarodowej, stąd pomysł na tę kon-

ferencję – podkreślił marszałek Marek Woźniak.

Obok zapewnień o woli współpracy były też artykułowane konkretne zastrzeżenia i postulaty dotyczące pomocy ze strony MSZ dla samorządów. Mówili o nich m.in. marszałek Marek Woźniak oraz doradca prezydenta RP i współtwórca polskiej reformy samorządowej prof. Michał Kulesza. Zwracano uwagę na przykład na niedostateczną pomoc dla władz regionalnych i lokalnych w ich działaniach za granicą, potrzebę lepszego

przepływu aktualnej wiedzy, potrzebę poluzowania gorsetu w postaci konieczności uzgadniania z MSZ wielu kroków podejmowanych przez samorządy w sferze współpracy międzynarodowej.

***

O podobnych tematach rozmawiano 5 grudnia w Warszawie, podczas konferencji zorganizowanej m.in. przez MSZ. W spotkaniu zatytułowanym „Rola samorządów w polityce zagranicznej RP” uczestniczył marszałek Marek Woźniak. ABO

Rewolucyjna akcja już na finiszu

Grudniowe wydarzenia w Poznaniu złożyły się na finał zainicjowanego przez samorząd województwa projektu „Wielkopolska: Rewolucje”.

Przypomnijmy, że „Rewolucje” – zainicjowane i finansowane przez regionalny samorząd, a prowadzone pod kuratelą Agaty Siwiak – zostały pomyślane jako cykl wydarzeń promujących województwo wielkopolskie. Dzięki nim mieszkańcy oddalonych od Poznania ośrodków mogli spotkać się ze sztuką awangardową, eksperymentalną, uczestnicząc w projekcie realizowanych przez siedmiu artystów, reprezentujących różne dziedziny sztuki: Antoniego Beksiaka, Bartka Frąckowiaka, Magdę Hasiak, Monikę Jakubiak, Mikołaja Mikołajczyka, Janusza Orlika i Joannę Warszę.

1 grudnia w Starym Browarze pokazany został spektakl „Teraz jest czas” w reżyserii i choreografii Mikołaja Mikołajczyka, z udziałem zespołu śpiewaczego „Wrzós” z Zakrzewa.

– Jestem przekonany, że realizacja projektu w Wielkopolsce przyczyniła się zarówno do integracji mieszkańców w różnych częściach regionu, jak i do ukierunkowania ich energii i kreatywności na twórczy dialog z przedstawicielami różnych dziedzin sztuki. Dialog, dajmy, zwieńczony konkretnymi pomysłami i pracami, które zobaczyliśmy podczas podsumowania projektu – powiedział, uczestniczący w pokazie, marszałek Marek Woźniak.

W ramach manifestu wieniącego projekt, w dniach 7-9 grudnia w Poznaniu, pokazano też efekty innych działań składających się na „Rewolucje”. Były to m.in.: współtworzona przez publiczność instalacja „Slums w procesie”, pokaz filmu dokumentalnego, spotkania i dyskusje (choćby o projekcie dotyczącym mniejszości romskiej), choreograficzny pokaz mody, gra terenowa przypominająca postać związanego z okolicami Krzyża Wielkopolskiego Hansa Pasche.

Więcej o projekcie – na stronie internetowej wielkopolska-rewolucje.pl. ABO

Sejmikowe pytania

Przedstawiamy tematy, które radni poruszali 26 listopada, podczas XXVIII sesji sejmiku, w złożonych zapytaniach i interpelacjach.

Waldemar Witkowski (SLD) interpelował w związku z atlasem Wielkopolski, dołączonym do „Głosu Wielkopolskiego”, a współfinansowanym przez województwo. Sugerował, by takie publikacje udostępnić elektronicznie lub przez wkładkowanie do „Monitora Wielkopolskiego”.

Marcin Porzucek (PiS) poruszył kwestię terminu budowy ośrodka radioterapii w Pile, a także nieścisłości na stronie internetowej pilskiego WORD. Pisemne interpelacje radnego dotyczyły: kłopotów z dostępem do drogi przedsiębiorców z Wielonia oraz powrotu do tematu zwirowni w gminie Duszniki.

Jan Mosiński (PiS) pytał o relacje między ratownikami medycznymi a dyrektorem szpitala i pogotowia w Kaliszu, w kontekście konsultacji związanych z projektem połączenia obu tych marszałkowskich placówek opieki zdrowotnej.

Marek Sowa (PiS) interpelował w sprawie problemów z porannym dojazdem pociągami do pracy w Lesznie z Rawicza i Kościana. Poruszył też kwestię dostępu Telewizji „Trwam” do platformy naziemnej telewizji cyfrowej.

Maciej Wiśniewski (SLD) pytał o: przyszłość kolegium języków obcych w Lesznie, formalności przy realizacji małych projektów z PROW, możliwość remontu drogi wojewódzkiej nr 305, zły stan ścieżki rowerowej z Leszna do Osiecznej, rozwiązanie problemu podtopień pól i łąk w Bielawach.

Karol Kujawa (SLD) mówił o: braku lewoskrętu na drodze nr 92 w Rozalinie, potrzebach inwestycyjnych przy drodze nr 262 w miejscowościach Różanna i Orchowo, wątpliwościach samorządów gmin wobec przepisów regulujących gospodarkę odpadami.

Marek Niedbała (SLD) zgłosił zapytanie dotyczące etapu przygotowań do modernizacji drogi wojewódzkiej z Poznania do Mosiny. Radny pytał ponadto o: zmianę regulaminu organizacyjnego UMWW, dofinansowanie spółki WAZE, spotkanie wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka z portugalskimi przedsiębiorcami.

Ponadto grupa 6 radnych z PO, PSL i PiS złożyła pisemną interpelację dotyczącą złego stanu czystości toalet będących w gestii Urzędu Wojewódzkiego, a znajdujących się obok sal posiedzeń komisji sejmiku. **ABO**

Inwestycje mimo kryzysu

Radni przyjrzeni się w pierwszym czytaniu projektem przyszłorocznego budżetu województwa i wieloletniej prognozy finansowej.

Prace nad budżetem na kolejny rok były znacznie trudniejsze niż do tej pory. Wynika to z określonej sytuacji gospodarczej – mówił radnym podczas listopadowej sesji sejmiku marszałek Marek Woźniak. Z jednej strony chodzi o zmniejszający się i trudny do precyzyjnego przewidzenia poziom wpływów do budżetu (szczególnie z podatku CIT), a z drugiej strony – o szeroki zakres inwestycji województwa, powodujący wzrost poziomu zadłużenia.

– To budżet na czas kryzysu – przyznała podczas posiedzeń sejmikowych komisji skarbnik województwa Elżbieta Kuzdro-Lubińska.

– W tej sytuacji priorytetem było zachowanie płynności finansowej województwa, a jednocześnie realizowanie ustawowych zadań i przeprowadzenie tych inwestycji, które już trwają lub wcześniej zostały zaplanowane – tłumaczył marszałek.

Istotne cięcia zaordynowano w wydatkach bieżących: na promocję i współpracę zagraniczną o 15 proc.; w instytucjach kultury o 5 proc.; we wszystkich pozostałych jednostkach o 10 proc. W 2013 roku o 3 proc. ma zmniejszyć się liczba etatów w Urzędzie Marszałkowskim.

Dzięki powyższym oszczędnościom będzie można kontynuować inwestycje (a zaplanowano na nie niemal połowę budżetowych wydatków!). Największa z nich to zakup 22 nowoczesnych pociągów „elf” (w 2013 r. trafi do nas aż 15 z nich, a tylko ze środków budżetu

Budżet 2013 w liczbach

- dochody – 1138,3 mln zł
- wydatki – 1411,8 mln zł
- deficyt – 273,5 mln zł
- zadłużenie na koniec roku – 539,5 mln zł (47,39 proc.)
- udział inwestycji w wydatkach – 47,81 proc.

(dane wg projektu po autopoprawce zarządu województwa z 26 listopada)

wydamy na to ponad 160 mln zł). Dziesiątki milionów z wojewódzkiej kasy (do tego, tak jak w przypadku pociągów, dochodzą środki unijne) przeznaczone będą na inwestycje drogowe. Pokażne kwoty zaplanowano na inwestycje melioracyjne. Ponad 90 mln zł ma kosztować budowa siedziby samorządu województwa.

Wśród wydatków bieżących tradycyjnie największą pozycją są dotacje do pasażerskich przewozów kolejowych – to 120 mln zł.

Uwagi do projektu budżetu zgłosiła sejmikowa opozycja.

– Gdyby kilka lat posłuchano temu naszych sugestii, by ostrożnie podchodzić do wydatków bieżących, dziś mielibyśmy kilkadziesiąt milionów rezerwy. Z kolei wysoka kwota poręczeń dla SPZOZ-ów to efekt braku właściwego nad nimi nadzoru – wyliczał szef klubu PiS Zbigniew Czerwiński. I zgłosił kilkadziesiąt poprawek, głównie zmierzających do cięć w wy-

datkach na ponad 7 mln zł (miałyby stanowić rezerwę na prace projektowe dla szpitala dziecięcego). Połowa z tej sumy miałyby zostać oszczędzona na płacach w urzędzie i podległych instytucjach. Radny wnioskował też m.in. o zmniejszenie o 4,5 mln zł dotacji do pracy przewozowej Kolei Wielkopolskich z przeznaczeniem na zagospodarowanie zaplecza technicznego dla pociągów w Zbąszynku, a także o zabranie 3,3 mln zł z dopłat do dróg dojazdowych do pól z przeznaczeniem na dofinansowanie tzw. małej retencji.

Radni SLD, ustami Macieja Wiśniewskiego, podczas pierwszego czytania zgłosili jedynie postulat wyasygnowania 250.000 złotych na sprzęt, który pomoże przy zabiegach in vitro. O swoich zastrzeżeniach do budżetu więcej mówili dziennikarzom podczas konferencji prasowej, domagając się wyższych wydatków na przewozy kolejowe oraz krytykując brak zapisów w WPF dotyczących szpitala dziecięcego.

A co wynika z projektu wieloletniej prognozy finansowej województwa? Wskaźnik zadłużenia będzie wzrastał. W kolejnych latach jeżeli region w coś zainwestuje (poza rzeczami już wcześniej zaplanowanymi), to głównie korzystając z dotacji unijnych na lata 2014-2020 (jeszcze nie zdecydowano, ile ich ostatecznie dostaniemy) lub formuły partnerstwa publiczno-prywatnego (jak jest zapowiadane w przypadku budowy szpitala dziecięcego w Poznaniu). **ABO, RJ**

„Tak” dla konsolidacji pogotowia i lecznic

Radni sejmiku podczas listopadowej sesji zdecydowali o dwóch fuzjach marszałkowskich jednostek ochrony zdrowia.

Sejmik 26 listopada przyjął uchwałę o połączeniu pogotowia ratunkowego w Kaliszu z tamtejszym szpitalem oraz konsolidacji samorządowych szpitali pulmonologicznych w Poznaniu i Chodzieży.

Zarówno podczas nacechowanej emocjami dyskusji, jak i w głosowaniu, kaliskiej fuzji sprzeciwiali się radni PiS. Do rezygnacji z połączenia i ponownego rozważenia projektu konsolidacji wszystkich podległych samorządowi województwa stacji pogotowia przekonywał Zbigniew Czerwiński. Jan Mosiński natomiast uznał za niewłaściwy sposób przeprowadzonych konsultacji, sugerując jednocześnie, że projekt fuzji nie uzyskał poparcia związkowców.

Odmienne konkluzje zawierało przytoczone w odpowiedzi przez wicemarszałka Leszka Wojtasiaka stanowisko Związku Zawodowego Ratowników Medycznych, najliczniejszego spośród działających w kaliskim pogotowiu. – Dowodzi ono właściwego przebiegu konsultacji oraz tego, że zapytania i obawy strony związkowej potraktowane zostały z należytą powagą – powiedział wicemarszałek.

Połączenie kaliskich placówek zarząd województwa uzasadnił przede wszystkim korzyściami ekonomicznymi. Kaliskie pogotowie w nowej strukturze rozpocznie działalność w pierwszych miesiącach przyszłego roku, zajmując dotychczasową siedzibę kaliskiego ośrodka Wielkopolskiego Centrum Medycyny Pracy, dla którego poszukiwana jest nowa lokalizacja.

Dyskusja nad fuzją szpitali pulmonologicznych wiązała się z pytaniami o skutki kadro-

Po ostrej wymianie zdań na temat fuzji w Kaliszu wicemarszałek Leszek Wojtasiak postanowił wręczyć radnemu Janowi Mosińskiemu opracowane w ramkę stanowisko ratowników medycznych kaliskiego pogotowia. Radny jednak odmówił przyjęcia dokumentu.

we integracji placówek. – Nie mówmy o połączeniu, tylko o tym, że chodzieska placówka zostaje przyłączona do Wielkopolskiego Centrum Chorób Płuc i Gruźlicy w Poznaniu – uściślał radny Marcin Porzucek (PiS), pytając o skalę planowanych zwolnień w Chodzieży.

Kierujący poznańskim centrum i zarazem chodzieską lecznicą prof. Aleksander Barinow-Wojewódzki uspokajał, że informacja o możliwym zwolnieniu 43 osób w Chodzieży jest już nieaktualna. – Zależy nam na jak najefektywniejszym funkcjonowaniu oddziałów

w Chodzieży – odpowiadał dyrektor. – Zmiany kadrowe, choć nieuniknione, dotkną w większym stopniu pracowników administracji, a nie „białego” personelu.

Radnych poinformowano, że w ostatnich miesiącach udało się o ponad 100 tys. zł zmniejszyć zadłużenie szpitala w Chodzieży. Prowadzone działania restrukturyzacyjne stwarzają ponadto szansę na zmianę profilu działalności placówki, co powinno zaowocować wyższym kontraktem, a w efekcie zwiększyć możliwości zatrudnienia. **RJ**

Grunt to szpital

Sejmik wyraził zgodę na wymianę nieruchomości między województwem a miastem Poznaniem.

Uchwałę wyrażającą zgodę na zawarcie umowy zamiany nieruchomości między województwem a miastem sejmik przyjął podczas sesji 26 listopada. Wcześniej analogiczny akt uchwalili radni Poznania.

Czym wymieni się samorządy?

Województwo oddaje swoje udziały w nieruchomości przy al. Solidarności w Poznaniu. Mieści się tam budynek wykorzystywany przez Rejonową Stację Pogotowia Ratunkowego. Władze regionu chcą, by umożliwić funkcjonowanie pogotowia w tym miejscu jeszcze przez 20 lat.

Poznań natomiast przekazuje 65 procent udziału w 7-hektarowej działce przy ul. Szwajcarskiej, w sąsiedztwie funkcjonującego szpitala miejskiego. Władze regionu planują wybudować tam nowy szpital matki i dziecka.

Wartość nieruchomości przekazywanej przez miasto jest znacznie wyższa (o około 17 mln zł) od tej, której pozbywa się województwo. Warto jednak pamiętać, że planowany szpital – choć będzie jednostką wojewódzką – ma służyć w głównej mierze małym pacjentom oraz ich mamom z Poznania i okolic. Podkreślali to radni m.in. w czasie listopadowego posiedzenia sejmikowej Komisji Budżetowej. Przypominali też, że podczas wcześniejszych rozmów była

FOT. A. JUDEK

Władze województwa zapowiadają, że nowy szpital matki i dziecka powstanie w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. By wybrać najlepsze rozwiązanie, samorządowcy podpatrują rozwiązania stosowane w innych krajach. Temu m.in. służył listopadowy wyjazd członków sejmikowej Komisji Rodziny, Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego do Hamburga. Na zdjęciu – uczestnicy wizyty studyjnej przed siedzibą Kliniki Uniwersyteckiej w Hamburgu.

mowa (ze względu na wspomniany fakt służenia placówki przede wszystkim mieszkańcom miasta) o przekazaniu przez Poznań rzeczoności gruntu nawet w formie darowizny lub za odpłatnością obniżoną do symbolicznej wysokości.

O potrzebie wybudowania nowego szpitala matki i dziecka mówi się od kilku lat. Powodem są złe warunki loka-

lowe obecnej placówki (z główną siedzibą przy ul. Krysiewicza). Ze względu na charakter budynków oraz fakt, że większość z zajmowanych przez lecznicę nieruchomości nie jest własnością województwa, ich przystosowanie do oczekiwanych standardów jest nieopłacalne.

Kiedy powstanie nowy szpital? Konkretna data nie została wyznaczona. Wiado-

mo, że samorządu województwa nie stać na samodzielne sfinansowanie tak dużej inwestycji (chodzi o kilkaset milionów złotych). Stąd pomysł, by placówka powstała w formule partnerstwa publiczno-prywatnego. Władze regionu zapewniają, że trwają sondażowe rozmowy z potencjalnymi prywatnymi partnerami takiego przedsięwzięcia. ABO

Dbajmy o środowisko

Ponad 3,1 miliarda złotych – to szacowana wartość wszystkich działań związanych z realizacją, przyjętego w listopadzie przez sejmik, wojewódzkiego programu ochrony środowiska na lata 2012-2015.

Kolejna redakcja regionalnego programu mocniej niż poprzednie akcentuje konieczność angażowania przedsiębiorców w sprawy ochrony środowiska, z uwzględnieniem regionalnego systemu innowacyjnego oraz powiązań nauki z gospodarką. Wskazuje też na potrzebę bardziej szczegółowego ujmowania aspektów środowiskowych w strategiach poszczególnych sektorów gospodarczych.

Jak konkretnie zamierzamy w najbliższych latach chronić środowisko w Wielkopolsce i na co przeznaczyć ponad 3,1 mld zł, wylicza strategia wdrożeniowa przyjętego programu.

Na szczycie wymienionych w niej przedsięwzięć znajdują się działania współfinansowane w ramach funduszy Unii Europejskiej, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, inwestycje samorządowe z obszaru gospodarki wodno-ściekowej oraz zadania realizowane przez Wielkopolski Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w zakresie ochrony przed powodzią i suszą. Pro-

jektowane działania wiążą się z głównymi celami programu, jak ochrona zasobów naturalnych, podnoszenie jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego. Znajdują się wśród nich przedsięwzięcia mające na celu spełnienie wymogów UE w zakresie ograniczenia emisji tlenków azotu i dwutlenku siarki (zgłoszone przez zakłady energetyki zawodowej), zadania związane z wdrażaniem programów ochrony powietrza, także zmierzające do ograniczenia tzw. niskiej emisji (modernizacja kotłowni, podłączenie do sieci ciepłowniczych, zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii), projekty związane z ochroną przyrody i krajobrazu czy inwestycje związane z gospodarką leśną.

– Aktualizacja uwzględniła zmiany w zakresie ustawodawstwa związanego z ochroną środowiska – informował przed sesją członków Komisji Ochrony Środowiska członek zarządu województwa Tomasz Bugajski. – Wprowadzane korekty uwzględniają przemiany społeczne i gospodarcze oraz stan środowiska.

Nowa wersja programu to zarówno efekt pracy ekspertów, jak i rezultat konsultacji oraz uzgodnień prowadzonych z udziałem m.in. samorządów i organizacji społecznych. RJ

Co mamy w kulturze?

FOT. ARCHIWUM
Uczestnicy warszawskiego posiedzenia.

Czy powstanie elektroniczna baza danych instytucji kultury prowadzonych przez samorządy?

Taki postulat wysunęła w przyjętym stanowisku Komisja ds. Kultury i Dziedzictwa Narodowego Związku Województw RP. W jej posiedzeniu, które odbyło się 8 listopada w siedzibie Związku Artystów Scen Polskich w Warszawie, uczestniczył przewodniczący wiel-

kopolskiego sejmiku Lech Dymarski.

Wspomniana baza miałaby zawierać opis działalności, zasobów instytucjonalnych oraz kadrowych kultury na poziomie regionalnym. Podczas posiedzenia, z udziałem prezesa ZASP Olgierda Łukaszewicza, rozmawiano też o nowych formach współpracy między samorządowymi organizatorami działalności kulturalnej a organizacjami środowisk twórczych. ABO

Program dla partnerów

W 2013 roku samorząd regionu przekazuje organizacjom pozarządowym kilkanaście milionów złotych.

Wynika to z uchwalonego przez sejmik „Programu współpracy Województwa Wielkopolskiego z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2013”. Co prawda, nie został jeszcze uchwalony przyszłoroczny budżet województwa, ale w przyjętym dokumencie znalazł się zapis mówiący o tym, że na realizację programu planowana jest kwota „nie mniejsza niż 12,5 mln złotych”.

Choć konieczne cięcia w budżecie nie ominą i tej sfery aktywności samorządu, to województwo nadal zamierza hojnie wspomagać pozarządowych partnerów. Wiadomo na przykład, że ze względu na podpisanie wie-

oletnich umów na niezmiennym poziomie pozostanie dofinansowanie sportu dzieci i młodzieży.

Wśród innych obszarów współpracy można wymienić m.in.: kulturę, turystykę i krajoznawstwo, szeroko rozumianą sferę polityki społecznej, ochronę zdrowia, edukację, wspomaganie rozwoju gospodarczego czy rozwoju obszarów wiejskich, integrację europejską oraz rozwijanie kontaktów między społeczeństwami.

Jak zapisano w programie, ta współpraca samorządu województwa z III sektorem ma przynieść m.in. polepszenie usług świadczonych na rzecz Wielkopolan oraz podniesienie jakości ich życia, wzmocnienie konkurencyjności wielkopolskich organizacji pozarządowych i promocję regionu, a także upowszechnienie partnerskiego modelu realizacji zadań. ABO

Nowy radny ślubował

FOT. R. JALOSZŃSKI
Seweryn Kaczmarek został oficjalnie nowym radnym województwa wielkopolskiego. Ślubowanie złożył podczas sesji sejmiku, która odbyła się 26 listopada. Dopełnieniem uroczystych formalności było wręczenie debiutującemu radnemu przez przewodniczącego sejmiku Lecha Dymarskiego legitymacji oraz mandatu potrzebnego do głosowań podczas sesji sejmiku. Seweryn Kaczmarek, który zasiadł szeregi sejmikowego klubu SLD, objął mandat po zmarłym we wrześniu Kazimierzu Kościelnym. Nowy radny ma 65 lat, mieszka w Ostrowie Wielkopolskim, jest absolwentem Wydziału Inżynierii Łądowej na Politechnice Warszawskiej. Podczas wyborów samorządowych w 2010 roku w okręgu nr 5 na liście SLD uzyskał trzeci wynik (3571 głosów). W czasie listopadowej sesji sejmik podjął również stosowną uchwałę w sprawie ustalenia składu komisji stałych. Nowy radny będzie zasiadał w trzech z nich: Rodziny, Polityki Społecznej i Zdrowia Publicznego, Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Planowania Przestrzennego i Infrastruktury Technicznej. ABO

Prezydent z regionami

FOT. L. KOBIUS

13 listopada w Brukseli odbyło się spotkanie prezydenta Bronisława Komorowskiego z przedstawicielami polskich województw pracującymi w unijnej stolicy. Prezydent podziękował im za reprezentowanie interesów polskich regionów na forum Unii Europejskiej. O tych działaniach mówiła prowadząca spotkanie w imieniu polskich biur regionalnych Monika Kapturska, dyrektor Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego w Brukseli. W spotkaniu z prezydentem wzięli udział także: sekretarz generalny Komitetu Regionów Gerhard Stahl, przedstawiciele wielu regionów europejskich i instytucji UE oraz belgijscy partnerzy. Na zdjęciu prezydent w rozmowie z pracownikami BIWW w Brukseli. ABO

Razem można więcej

Wspólne projekty turystyczne oraz współpraca w wykorzystaniu środków unijnych znalazły się wśród tematów poruszanych w ramach kolejnego szczytu Partnerstwa Odry.

IV szczyt polityczny polsko-niemieckiej międzyregionalnej inicjatywy Partnerstwo Odry odbył się w dniach 20-21 listopada. Na zaproszenie premiera Meklemburgii-Pomorza Przedniego na rozmowy do Greifswaldu przyjechali marszałkowie oraz wojewodowie z dolnośląskiego, lubuskiego, wielkopolskiego i zachodniopomorskiego, premierzy przygranicznych landów niemieckich, przedstawiciele rządów obu państw oraz prezydenci miast.

Podczas debaty na temat współpracy turystycznej mar-

szalek Marek Woźniak podkreślił, że konieczne jest wspólne działanie ośmiu regionów, aby stworzyć silny, markowy produkt turystyczny, który będzie konkurencyjny w stosunku do największych atrakcji w Europie. W efekcie takiej kooperacji cały region Partnerstwa Odry, przy wykorzystaniu centralnej pozycji Berlina, mógłby stać się światową atrakcją turystyczną, do której na dłuższy pobyt przyjadą turyści z Azji czy Ameryki.

Rozmawiano też o współpracy regionów w wykorzystaniu środków unijnych w nowej perspektywie finansowej, a także o potrzebie walki o możliwie najwyższy budżet na politykę spójności na lata 2014-2020. ABO

Dyplomatyczne rozmowy

Listopad był czasem kilku spotkań władz regionu z odwiedzającymi nasz region dyplomatami.

16 listopada członek zarządu województwa Tomasz Bugajski spotkał się w Pile z ambasadorem Kazachstanu w Polsce Erikiem Utembajewem. Rozmawiano m.in. o rozwoju kontaktów biznesowych, także w kontekście kolejnej, zaplanowanej na 2013 rok, misji gospodarczej do Kazachstanu, organizowanej przez Urząd Marszałkowski.

Współpraca gospodarcza była również jednym z tematów rozmowy marszałka Marka Woźniaka z ambasadorem Szwajcarii w RP Lukaszem Beglingerem. Spotkanie

odbyło się 19 listopada w Poznaniu. Zasygnalizowano również możliwości kooperacji wielkopolsko-szwajcarskiej w zakresie energetyki, energii odnawialnej, budowania i zarządzania klastrami biotechnologicznymi, farmaceutycznymi, medycznymi oraz rolno-spożywczymi.

Z kolei 21 listopada w Poznaniu, podczas spotkania wicemarszałka Wojciecha Jankowiaka z ambasadorem Finlandii w Polsce Jarim Vilénem, mówiono m.in. o dużym zainteresowaniu fińskich przedsiębiorców inwestowaniem w Wielkopolsce, a także o planach utworzenia w Poznaniu fińskiego konsulatu honorowego. ABO

W obronie spójności

Komitet Regionów przyjął przygotowaną przez marszałka Marka Woźniaka opinię dotyczącą funkcjonowania unijnych funduszy po 2013 roku.

W Unii Europejskiej trwają kluczowe negocjacje, od których zależy nie tylko jej budżet na lata 2014-2020, ale i sposób wydawania tych pieniędzy, w tym na politykę spójności, która wciąż stanowi istotny element wsparcia rozwoju takich regionów jak Wielkopolska. Kilka dni po tym, jak w Brukseli przywódców państw unijnych nie udało się uzyskać porozumienia budżetowego, w stolicy UE na sesji Komitetu Regionów spotkali się przedstawiciele europejskich samorządów.

– Jako ludzie związani z polityką regionalną chcemy wzmocnić zdecydowanie głos i siłę tych, którzy bronią polityki spójności i wysokości przeznaczanych na nią środków. To nasz apel do Komisji, Rady, Parlamentu, by nie podważać tego, co stanowi podstawę funkcjonowania Unii Europejskiej – mówił dziennikarzom Marek Woźniak, który szefuje polskiej delegacji do KR i kluczowej komisji COTER. Komitet jednogłośnie przyjął opinię w sprawie Wspólnych Ram Strategicznych, której marszałek Woźniak był sprawozdawcą. WRS to dokument przygotowany przez Komisję Europejską, który reguluje funkcjonowanie pięciu unijnych funduszy strukturalnych w nowej perspektywie finansowej.

FOT. A. BOIŃSKI

29 listopada, podczas sesji plenarnej Komitetu Regionów w brukselskiej siedzibie Parlamentu Europejskiego, marszałek Marek Woźniak zaprezentował przygotowaną przez siebie opinię na temat Wspólnych Ram Strategicznych.

Ostateczny kształt przepisów i wysokości środków na politykę spójności będzie rzutował bezpośrednio także na sytuację naszego regionu po 2013 roku. Niezależnie od ostatecznych rozstrzygnięć przywódców państw UE, unijnych pieniędzy do wydania w Wielkopolsce powinno być więcej (zapewne około 2 mld euro) niż na lata 2007-2013. Nie będzie ich jednak można przeznaczyć na wszystko, co byśmy uznawali za niezbędne; zostaną wskazane wybrane obszary, które w całej

Europie mają być wspomagane dotacjami unijnymi. Walka idzie więc o to, by ten narzucony gorset nie był zbyt sztywny. Stąd też we wspomnianej opinii KR m.in. wzywano do większej decentralizacji w zarządzaniu funduszami.

W rozmowach podkreślano też, że jeżeli już musi dojść do cięć w budżecie UE (na co zanoszą się ostatnie szacunki), to należy zabiegać, aby w jak najmniejszym stopniu dotyczyły one polityki spójności. – Pojawiające się propozycje

obniżenia wydatków na nią o 16 miliardów euro są dla Komitetu Regionów niepokojące – wskazywał Marek Woźniak.

Marszałek jest też sprawozdawcą kolejnej opinii KR, tym razem dotyczącej bezpośrednio pakietu legislacyjnego polityki spójności po 2013 r. Ma ona zostać przyjęta na kolejnej sesji Komitetu, na przełomie stycznia i lutego. Jej założenia zostały omówione podczas posiedzenia komisji COTER, 7 grudnia w Brukseli. ABO

Rogal podbija Brukselę

FOT. A. BOIŃSKI

Trzecia edycja Dnia Świętego Marcina przyciągnęła 29 listopada do siedziby Biura Informacyjnego Województwa Wielkopolskiego niemal pół tysiąca osób. – Dzień Świętego Marcina w Brukseli stał się flagowym wydarzeniem Wielkopolski w stolicy Unii Europejskiej – zauważył, otwierając spotkanie, marszałek Marek Woźniak. Wydarzenie ma służyć promocji naszego województwa, a przyczyniają się do tego niewątpliwie wypiekane na miejscu przez poznańskiego cukiernika rogalie świętomarcińskie oraz inne wielkopolskie produkty, którymi poczęstowano gości, a które są wytwarzane przez regionalnych producentów na bazie lokalnych surowców, zgodnie z tradycyjnymi recepturami. ABO

Kurdyjskie interesy

Wielkopolskie firmy i uczelnie mają szansę nawiązać współpracę ze swoimi odpowiednikami w kurdyjskiej części Iraku.

Celem kolejnej misji wielkopolskich przedsiębiorców i naukowców, organizowanej przez samorząd województwa w ramach współfinansowanego z WRPO projektu „Kompleksowa promocja gospodarki i inwestycji w Wielkopolsce”, stał się Autonomiczny Region Irackiego Kurdystanu.

Wielkopolska delegacja, na czele z wicemarszałkiem Leszkiem Wojtasiakiem, składała się z przedstawicieli firm z branży budowlanej i spożywczej oraz ośmiu szkół wyższych z naszego regionu. Erbil, Sulajmanija, Duhok – te trzy subregiony były na przełomie listopada i grudnia miejscem spotkań Wielkopolan z kurdyjskimi partnerami.

Przedsiębiorcy z branży rolno-spożywczej wzięli udział w targach AgroFood w Erbilu. Przedstawiciele wszystkich firm biorący udział w misji spotkali się z reprezentantami instytucji otoczenia biznesu oraz potencjalnymi partnerami do współpracy gospodarczej. Z kolei nasi naukowcy uczestniczyli w spotkaniach z władzami i studentami uniwersytetów Salah ad Din w Erbilu oraz Sulajmanija i Duhok.

Wicemarszałek Leszek Wojtasiak spotkał się również z przedstawicielami władz Iraku, Autonomicznego Regionu Kurdystanu i poszczególnych subregionów.

Najbardziej obiecująco zapowiadają się w najbliższym czasie możliwości współpracy Wielkopolski i Kurdystanu w sferze nauki oraz rolnictwa. ABO

Muzyczne urodziny

Uroczystymi koncertami świętowano w listopadzie 65-lecie Filharmonii Poznańskiej i 79. urodziny Krzysztofa Pendereckiego.

Nadzwyczajny koncert orkiestry Filharmonii Poznańskiej z okazji jej 65-lecia odbył się 9 listopada w Auli UAM w Poznaniu. Repertuarem nawiązywał do tego, jakim 10 listopada 1947 roku zainaugurowano działalność tej zasłużonej dla miasta i regionu instytucji muzycznej. Wówczas orkiestrą dyrygował pierwszy szef poznańskich filharmoników Stanisław Wisłocki. Teraz na podium dyrygenckim stanął Marek Pijarowski kierujący orkiestrą od 2007 roku. Solistą był pianista Nikolai Demidenko. W programie koncertu, tak jak przed 65 laty, znalazła się uwertura fantastyczna „Bajka” Stanisława Moniuszki, koncert fortepianowy e-moll opus 11 Fryderyka Chopina oraz V Symfonia Ludwiga van Beethovena.

W koncercie uczestniczył marszałek Marek Woźniak, który wręczył zasłużonemu pracownikowi odznakę honorową „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego”. Kilkudziesięciu artystów oraz pracowników administracyjnych filharmonii z okazji jubileuszu otrzymało złote, srebrne i brązowe Krzyże Zasługi. Dyrektor Wojciech Nentwig został uhonorowany przyznaniem przez prezydenta RP Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, a także przyznaniem przez ministra kultury i dziedzictwa narodowego złotym me-

FOT. A. HOFFMANN

Krzysztof Penderecki oraz soliści urodzinowego koncertu – skrzypek Fumiaki Miura i altowiolista Julian Rachlin.

dalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego jest instytucją kultury samorządu województwa. Jej orkiestrą w ciągu minionych 65 lat kierowało wielu wybitnych dyrygentów. Występowali z nią najlepsi soliści. Jest jedną z najbardziej znanych polskich orkiestr symfonicznych. Do jej „znaków firmowych” należy chór Poznańskie Słowiki, gromadzące każdego roku dziesiątki tysięcy słuchaczy Koncerty Poznańskie oraz kształtująca wrażliwość muzyczną młodzieży Pro Sinfonica.

Filharmonia dostarcza nam niepowtarzalnych przeżyć artystycznych, skutecznie odciąża od prozy codziennego życia – mówił podczas uroczystości marszałek Marek Woźniak.

Kolejną okazją do takich przeżyć i wyjątkowym wydarzeniem artystycznym u progu jubileuszowego sezonu stał się koncert „Urodziny mistrza”, którym 23 listopada zainaugurowany został w Auli UAM Rok Krzysztofa Pendereckiego. Światowej sławy twórca przyjął zaproszenie dyrektora Wojciecha Nentwiga do świętowania swoich 79. urodzin wspólnie z po-

znańskimi filharmonikami, występując z nimi w roli kompozytora i dyrygenta. W programie wieczoru, transmitowanego na żywo przez Program 2 Polskiego Radia, znalazło się polskie prawykonywanie skomponowanego przez Pendereckiego koncertu podwójnego na skrzypce i altówkę oraz VII Symfonia Ludwiga van Beethovena. Po koncercie Krzysztof Penderecki odebrał Nagrodę im. Jerzego Kurczewskiego, ufundowaną przez samorząd województwa. To najważniejsze polskie wyróżnienie honorujące twórców związanych z choralistyką. **RJ**

Uwaga, ekopłatnicy!

Zmieniły się numery kont, na które należy wnosić tak zwane opłaty marszałkowskie związane z ochroną środowiska.

Jak informuje Departament Środowiska Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego, od 1 grudnia 2012 roku obsługę bankową w zakresie powyższych opłat prowadzi PKO Bank Polski S.A. Regionalny Oddział Korporacyjny w Poznaniu. W związku z tym obowiązują nowe numery rachunków bankowych, na które należy przekazywać: opłaty za korzystanie ze środowiska, opłatę produktową, opłaty wynikające z ustawy o bateriach i akumulatorach, kary pieniężne przewidziane w ustawie o odpadach oraz opłaty za substancje kontrolowane.

Oto wykaz aktualnych numerów rachunków:

- 1) **Opłaty za korzystanie ze środowiska** (emisja, odpady, woda, ścieki) – nr konta: 29 1020 4027 0000 1502 1080 9731;
- 2) **Opłata produktowa, dodatkowa opłata produktowa** (ponoszone w przypadku nieosiągnięcia wymaganego poziomu odzysku i recyklingu) – nr konta: 71 1020 4027 0000 1902 1080 9749;
- 3) **Opłaty wynikające z ustawy o bateriach i akumulatorach** (opłata produktowa, dodatkowa opłata produktowa, środki przekazywane przez wprowadzają-

cych baterie lub akumulatory oraz nieodebrana opłata depozytowa) – nr konta: 32 1020 4027 0000 1902 1080 9772;

- 4) **Kary pieniężne przewidziane w ustawie o odpadach** – nr konta: 37 1020 4027 0000 1702 1080 9780;
- 5) **Opłaty za substancje kontrolowane** (zubożająca warstwę ozonową) – nr konta: 30 1020 4027 0000 1002 1080 9764.

Urząd przypomina, że w opisie każdego przelewu należy podać nazwę dokonującego płatności podmiotu, jego numer REGON oraz oznaczyć opłatę i okres, którego dotyczy wpłata. Jeśli regulowana jest wpłata po otrzymaniu upomnienia, należy wpisać jego numer oraz wskazać uregulowanie kosztów upomnienia (k. up.). Ze względu na ograniczoną liczbę znaków w tytule przelewu, można posługiwać się skrótami pozwalającymi sidentyfikować rodzaj opłaty.

Szczegółowe informacje o obowiązujących przepisach oraz aktualnych numerach kont można znaleźć na stronie internetowej www.umww.pl (zakładka „obowiązki podmiotów w zakresie opłat za korzystanie ze środowiska”). Tam też dostępny jest bezpłatny program EkoPłatnik, ułatwiający sporządzenie niezbędnych wykazów, które należy przekazywać do Urzędu Marszałkowskiego. **ABO**

Agroprzedsiębiorcy

Zasiadający w wielkopolskim sejmiku radni zostali wyróżnieni w ogólnopolskim konkursie za działalność w rolniczym biznesie.

Gala Agroprzedsiębiorca RP 2012 odbyła się 5 grudnia w Warszawie w salach Muzeum Kolekcji im. Jana Pawła II. Organizatorami imprezy byli: Stowarzyszenie AgrobiznesKlub, Federacja Gospodarki Żywnościowej, Krajowy Związek Spółdzielni Mleczarskich, Stowarzyszenie Eksporterów Polskich oraz redakcja AGRO. Patronat honorowy nad tegoroczną edycją organizowanego od 20 lat konkursu objęli wicemarszałek Sejmu Eugeniusz Grzeszczak oraz minister rolnictwa Stanisław Kalemba.

14 laureatów z całej Polski uhonorowano w 3 kategoriach: „Wybitny Agroprzed-

siębiorca RP”, „Wzorowy Agroprzedsiębiorca RP” oraz „Zasłużony Promotor Agrobiznesu RP”. Nagrodę dla „wybitnego” odebrał prezes Okręgowej Spółdzielni Mleczarskiej w Kole Czesław Cieślak, przewodniczący sejmikowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Z kolei „wzorowym” ogłoszony został wojewódzki radny Zbigniew Ajchler, prezes Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej „Zdrowie” w Izdebnie oraz Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej w Lubosinie.

Uhonorowano również trzech innych Wielkopolan: Mariana Pankowskiego, Zdzisława Paszkiewicza i Wiesława Zyka. Piątka wielkopolskich laureatów tegorocznego konkursu otrzymała listy gratulacyjne od członka zarządu województwa Krzysztofa Grabowskiego. **PW**

Kiełbaska i Małgosia jak nowe 50 lat WPR

Choć noszą wdzięczne nazwy, Małgosia i Kiełbaska spędzały sen z powiek okolicznym mieszkańcom. Dzięki działaniom Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych podjęto na tych ciekach wodnych ważne inwestycje.

Odpowiadając na postulaty mieszkańców wsi Przyłęki, Biernatowo, Górnica i Siedlisko, postanowiono, że kapryśny kanał Małgosia zostanie odbudowany. Na podstawie podpisanej umowy pracami projektowymi zajmie się Biuro Studiów i Projektów Budownictwa Wodnego „Hydroprojekt” z Poznania.

Zanim biuro zabrało się do pracy, zorganizowano spotkanie z rolnikami, którzy zgłosili swoje uwagi i po-

stulaty dotyczące tej inwestycji.

Kanał Małgosia zlokalizowany jest na terenie gminy Trzcianka w powiecie czarnkowsko-trzcianeckim. Jego koryto o długości 13,6 kilometra przebiega przez Biernatowo, Przyłęki oraz Siedlisko. Kanał bierze swój początek we wsi Siedlisko, a uchodzi do rzeki Bukowa (lokalna nazwa Kamionka) w okolicach wsi Biernatowo. Odbudowa przebiega w wyprofilowanie koryta, wyrównanie skarp i obsianie ich trawą.

– W ubiegłym roku zaczęły także napływać wnioski dotyczące konserwacji rzeki Kiełbaski Dużej – mówi Arkadiusz Błochowiak, dyrektor Wielkopolskiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Poznaniu. – W mar-

cu 2012 roku określiliśmy zakres i terminy konserwacji oraz szacunkowy koszt. W maju w starostwie w Turku spotkali się pracownicy naszego oddziału w Koninie oraz przedstawiciele gmin: Kościelec, Przykona, Brudzew, Malanów i Turek po to, by między innymi omówić zasady współfinansowania planowanych robót konserwacyjnych.

Prace te trwały do końca listopada i obejmowały wykoszenie porostów ze skarp rzeki, wygrabienie i odmulenie dna, ścięcie niepotrzebnej roślinności oraz usunięcie suchych drzew.

Rzeka Kiełbaska Duża przepływa przez obszar powiatu kolskiego (gmina Kościelec) oraz powiatu tureckiego (gminy Brudzew, Przykona, Turek i Malanów). **AP**

Pięć dekad funkcjonowania Wspólnej Polityki Rolnej było tematem konferencji w Liskowie.

Odbyła się ona 23 listopada w tamtejszym Zespole Szkół nr 1, a zaprosili na nią członek zarządu województwa Krzysztof Grabowski i Wielkopolski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Poznaniu. Obok organizatorów udział w konferencji wzięli też m.in. patronujący jej europoseł Andrzej Grzyb. Rozmawiano zarówno o historii WPR, jak i o planowanym unijnym wsparciu w sferze rolnictwa na lata 2014-2020.

Konferencja była też okazją do wręczenia odznak honorowych „Za zasługi dla województwa wielkopolskiego” Ryszardowi Bijakowi, Elżbiecie Kaczmarek, Jarosławowi Marcinkowskiemu i Halinie Modławskiej – pracownikom WODR. **ABO**

Z karpem przy woskowych świecach

Wielkopolskie tradycje to prawdziwa skarbnica dobrych sposobów na wesołe, zdrowe i syte spędzanie świąt Bożego Narodzenia.

Oczekiwanie i przeżywanie Bożego Narodzenia, oprócz wymiaru duchowego, od stuleci wzbogacając także, jak najbardziej doczesne, tradycje i zwyczaje. Zajrzyjmy do tej skarbnicy przez pryzmat doświadczeń i wspomnień właścicieli wielkopolskich gospodarstw agroturystycznych oraz członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska.

Z czym najczęściej kojarzy się niepowtarzalna, autentyczna atmosfera grudniowych świąt?

– To wyjątkowy czas radosnych spotkań w gronie przyjacielskich sobie ludzi – twierdzi Bartosz Sibilski, właściciel pensjonatu „Pella & Wacek” w Borui. – Salon w naszym domu przesycony jest wtedy zapachem świerku, w kominku wesoło trzaska ogień, a goście śpiewają kolędy.

– Najpiękniejsze święta to oczywiście te z iskrzącym i skrzypiącym śniegiem, w domu wśród pól i lasów – mówi Maksymilian Jaśkiewicz, właściciel „Tamarynowej Osady” w Łowyniu. – Nie zamieniłbym tego na najlepsze kurorty.

– W tych dniach od dzieciństwa towarzyszy mi zapach prawdziwego pszczelego wosku oraz emocje związane z oczekiwaniem i przygotowaniem prezentów – zaznacza Edward Kałużny, propagator apiterapii (leczenia produktami pszczelimi) oraz właściciel pasieki i pałacu w Witosławiu. – Nie byłoby licznych darów natury, gdyby nie pszczoły. To dzięki nim przyroda tak wspaniale odradza się w corocznych cyklach, których w naszej kulturze tak ważną kłamrą są święta Bożego Narodzenia.

– W ten świąteczny czas lubimy dzielić się z innymi ludźmi tym, co nam samym sprawia radość – dodaje Bartosz Sibilski.

Jak są święta, musi być święty Mikołaj (a jeśli o wielkopolskich tradycjach mowa – to Gwiazdor), ale muszą też być tradycyjne wędliny.

– Sam chętnie jeszcze przystaję w białą brodę i czapkę świętego Mikołaja, gdy zawożę prezenty do jednego z leszczyńskich przedszkoli – zwierza się Edward Kałużny. – Przebiegam się wcześniej w samochodzie, aby nie popsuć wrażenia dziesiątkom par dziecięcych oczu wypatrujących mnie zza firanek.

– Święta kojarzą mi się z pomieszanymi zapachami cynamonu i żywiczych świerkowych gałązek rozgrzanych domowym ciepłem, to gwar dzieci, śmiech, czasami zaduma – wylicza Maksymilian Jaśkiewicz. – Boże Narodzenie to kwintesencja polskiej tradycji i kultury. To takie chwile, w których chcemy zapomnieć o zmartwieniach i troskach. Pomaga w tym wspólne śpiewanie kolęd przy akompaniamencie pianina. W Wigilię każdego roku odwiedza nas Gwiazdor, obdarowując prezentami. Szczególnie dzieci z niecierpliwością i radością

oczekują na jego przybycie. Wytrwałych na krótko przed północą zapraszamy na spacer i pasterkę, to dobry sposób na trawienie i zdrowy sen.

– Nie ma wielkopolskiej Wigilii bez karpia – stwierdza krótko Jerzy Just ze Śmiłowa, który wraz z żoną Krystyną produkuje zdrowe oleje, a wśród nich znany od tysiącleci olej z lnianki, nazywany w Wielkopolsce olejem rydzowym od charakterystycznej rudej barwy. To o tym przysmaku mowa w dawnym porzekadle „lepszy rydz niż nic”.

W gospodarstwie pod Szamotułami produkcję lnianki przetrwano przed kilkunastu laty. Olej tłoczony na zimno z jej ziaren znakomicie wzbogaca walory smakowe tradycyjnych postnych potraw. Nadaje się do kasz, ziemniaków, ryb, sałatek, a także mięs, pieczywa czy majonezów. – Wigilijny śledź najlepiej smakuje podany w oleju rydzowym – przekonuje pani

Krystyna Just. – W okolicach Szamotuł przyrządza się go z ogórkiem kiszonym krojonym w kostkę.

– W naszym domu karp jest niekoronowanym królem stołu – dodaje Maciej Borton, który prowadzi Dwór Myśliwski „Ustronie” koło Łęki Opatowskiej. – Rzecz jasna smażony, podany z szarym sosem – tak bardzo polskim, że często taką też ma nazwę. Nie może zabraknąć także innych ryb, wędzonych czy solonych. Groch z kapustą również ma tu swoje ważne miejsce. – Jeśli pierniki, to tylko na prawdziwym miodzie – przypomina Edward Kałużny.

Kto choć raz był gościem pałacu w Witosławiu, zapamiętał także niezrównany smak staropolskiego miodownika – ciasta, którego wypiek odbywa się według dawnego przepisu, zawsze pod baczynym okiem gospodarza. Po sytym jedzeniu, dla relaksu i dobrego trawienia, dobra jest witosławska miodówka, która również znakomicie rozgrzewa po grudniowym spacerze czy powrocie z pasterki. Wszak świąt, jak mówi

pan Edward, nie można spędzać tylko przy stole zastawionym jedzeniem. Skąd się bierze niepowtarzalny smak tradycyjnych potraw i wędlin? Co sprawia, że te ze świątecznego stołu smakują tak wybornie?

– Tradycyjny to znaczy zrobiony uczciwie, po gospodarsku, tak dla klienta, jak i dla samego siebie – odpowiada Stefan Słociński, mistrz wędliniarstwa z Bukowca pod Nowym Tomysłem. – Na przykład słynna kiełbasa nowotomska składa się tylko i wyłącznie z mięsa. Nie stosujemy żadnych polepszaczy, barwników czy wypełniaczy.

– Tradycyjny to znaczy sprawdzony – przekonuje Kazimierz Dworcak, prezes Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej Kruszwonia. – Tak, jak nasze popularne świąteczne przysmaki: kiełbasa polska czy kiełbasa biała albo wiejskie szynki. Wiele tych specjałów dawnej wielkopolskiej kuchni będzie można skosztować podczas dorocznych jarmarków poświęconych promocji dziedzictwa kulinarne regionu, organizowanych przy udziale członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska, m.in. podczas Jarmarku Świątecznego w Galerii Malta w Poznaniu w dniach 14-16 grudnia oraz 16 grudnia podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego w Szreniawie.

– Jeśli pierniki, to tylko na prawdziwym miodzie – przypomina Edward Kałużny.

Kto choć raz był gościem pałacu w Witosławiu, zapamiętał także niezrównany smak staropolskiego miodownika – ciasta, którego wypiek odbywa się według dawnego przepisu, zawsze pod baczynym okiem gospodarza.

Po sytym jedzeniu, dla relaksu i dobrego trawienia, dobra jest witosławska miodówka, która również znakomicie rozgrzewa po grudniowym spacerze czy powrocie z pasterki. Wszak świąt, jak mówi

pan Edward, nie można spędzać tylko przy stole zastawionym jedzeniem.

Skąd się bierze niepowtarzalny smak tradycyjnych potraw i wędlin? Co sprawia, że te ze świątecznego stołu smakują tak wybornie?

– Tradycyjny to znaczy zrobiony uczciwie, po gospodarsku, tak dla klienta, jak i dla samego siebie – odpowiada Stefan Słociński, mistrz wędliniarstwa z Bukowca pod Nowym Tomysłem. – Na przykład słynna kiełbasa nowotomska składa się tylko i wyłącznie z mięsa. Nie stosujemy żadnych polepszaczy, barwników czy wypełniaczy.

– Tradycyjny to znaczy sprawdzony – przekonuje Kazimierz Dworcak, prezes Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej Kruszwonia. – Tak, jak nasze popularne świąteczne przysmaki: kiełbasa polska czy kiełbasa biała albo wiejskie szynki.

Wiele tych specjałów dawnej wielkopolskiej kuchni będzie można skosztować podczas dorocznych jarmarków poświęconych promocji dziedzictwa kulinarne regionu, organizowanych przy udziale członków Sieci Dziedzictwa Kulinarne Wielkopolska, m.in. podczas Jarmarku Świątecznego w Galerii Malta w Poznaniu w dniach 14-16 grudnia oraz 16 grudnia podczas Jarmarku Bożonarodzeniowego w Szreniawie.

Ryszard Jałoszyński

Paszty z pensjonatu „Pella & Wacek” w Borui.

Salatka z kaczki z cykorią i orzechami przyrządzana w „Tamarynowej Osadzie”.

Staropolska miodówka z Witosławia.

Województwo jak przedsiębiorstwo

Wykorzystajmy Foresight Wielkopolska w budowaniu marki regionu.

Marka regionu stała się tak samo ważna dla każdego województwa, jak do tej pory była fundamentem działalności przedsiębiorstw. Przesłanki jej tworzenia niczym nie różnią się od tych towarzyszących firmom – otaczająca nas konkurencja, ogromny napływ informacji oraz coraz krótszy czas na podejmowanie decyzji wpłynęły na potrzebę tworzenia pewnej wizualizacji symbolu danego regionu.

W naszym kraju wiele województw ma od lat, a nawet pokoleń, pewne utrwalone cechy o pozytywnym lub negatywnym wydźwięku. Przy tworzeniu marki trzeba zbudować, w oparciu o rzetelną analizę, a następnie wdrażać strategię, wykreowany i pożądany obraz regionu. Były on rozpowszechniany wśród przedsiębiorców (także spoza regionu) oraz mieszkańców województwa, i w jego okolicach.

Takie zadanie stawiają sobie władze Wielkopolski. Budowanie marki województwa oparte jest na rzetelnej analizie, u której podstaw leżą

FOT. A. BOJNSKI

Wyniki projektu Foresight Wielkopolska wskazują m.in. czynniki determinujące sukces marek produktowych lub firmowych z Wielkopolski na rynku międzynarodowym.

kluczowe przedsięwzięcia (m.in. foresight), oraz włączenie flagowych dla regionu podmiotów, reprezentujących przedsiębiorstwa, administrację publiczną i naukę. Realizowana od kilku lat inicjatywa budowy Wielkopolskiego Systemu Innowacji, uzupełniona o wyniki foresightu, wydaje się być fundamentalnym, miejscami wymagającym uzupełnień, założeniem poprawnie tworzonej marki.

Pod hasłem uzupełnień można rozumieć – po pierwsze to, że w tworzenie marki należałoby włączyć podmioty z regionu (przykładowo w formie konkursu na wyróżniające się i wpisujące się w przyjętą strategię produkty, usługi i inicjatywy z Wielkopolski). Po drugie, po okresie roku lub dwóch należałoby przeprowadzić badania wśród przedsiębiorstw z regionu (z naciskiem na firmy spoza Wielkopolski lokujące

swoje oddziały w województwie) oraz mieszkańców (aktywnie włączających się w życie społeczności lokalnych i/lub regionalnych). Takie badanie powinno pozwolić na dokonanie oceny popularności i utożsamiania się z tworzoną marką oraz pokazać potrzeby ewentualnego modyfikowania strategii jej rozpowszechnienia.

Markę województwa najpewniej buduje się w oparciu o istniejące już marki koja-

rzony z regionem. Jednocześnie powinna być ona formą tzw. parasola integrującego dotychczasowe skojarzenia. Jak pokazują wyniki projektu Foresight Wielkopolska, kluczowymi czynnikami determinującymi sukces marek produktowych lub firmowych z Wielkopolski na rynku międzynarodowym są m.in. wysoka świadomość korzyści i skłonność do współpracy; infrastruktura sprzyjająca i umożliwiająca współpracę przy jednoczesnym optymalnym wykorzystaniu lokalnych zasobów oraz wykształcenie lokalnych specjalizacji branżowych. To wszystko powinno znaleźć swoje odzwierciedlenie w budowanej marce Wielkopolski.

Wiedza o powyższych czynnikach może przyczynić się w perspektywie dekady (zdaniem ekspertów z badań delickich foresightu) do zbudowania marki regionu. Marka Wielkopolski powinna także wewnątrz regionu budować zaufanie wśród przedsiębiorców i społeczeństwa do przedsiębiorstw – jako jeden z fundamentalnych warunków

wzrostu konkurencyjności wielkopolskich firm. Wśród warunków osiągnięcia sukcesu przez wielkopolskie marki – na które władze regionu mogą mieć w pewnym zakresie wpływ – wymienia się wykorzystanie potencjału uczelni i instytucji badawczych, a także identyfikację i wspieranie lokalnych marek przez sieci współpracy. To wszystko jest fragmentem wiedzy zdobytej podczas realizowanego w latach 2009-2011 projektu Foresight Wielkopolska. Jego wyniki powinny być podstawą podejmowanych przez interesariuszy decyzji w zakresie podnoszenia w następnych latach konkurencyjności lokalnych wspólnot i całego regionu.

Krzysztof Borodako

Autor jest pracownikiem naukowym Wydziału Zarządzania Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie; w latach 2009-2011 był doradcą Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego ds. foresightu. Obecnie członek zespołu ekspertów „Wielkopolska Roku 2030”.

PROMOCJA

WIEDZA ZMIENIA PRZYSZŁOŚĆ

PODNOSZENIE KWALIFIKACJI KADR POMOCY I INTEGRACJI SPOŁECZNEJ W WIELKOPOLSCE
Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu w 2012 roku po raz kolejny przystąpił do realizacji projektu systemowego POKL „Podnoszenie kwalifikacji kadr pomocy i integracji społecznej w Wielkopolsce”. Projekt ma na celu podnoszenie kwalifikacji i doskonalenie umiejętności zawodowych osób pracujących na rzecz ludzi zagrożonych wykluczeniem społecznym. Zakłada się, że działania podejmowane w projekcie będą miały wpływ na zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego, a zdobyte przez pracowników instytucji pomocy i integracji społecznej wiedza i umiejętności wpłyną na aktywizację osób długotrwale bezrobotnych, wspieranie i rozwijanie alternatywnych form zatrudnienia oraz wspieranie społeczności lokalnych w działaniach na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Planujemy realizację szkoleń jedno- i kilkudziesięciu, studia podyplomowe oraz specjalizacje w zawodzie pracownik socjalny, a także spotkania doradcze, seminaria, wizyty studyjne i warsztaty dotyczące m.in. rozwoju współpracy i budowania partnerstw na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Tematyka oferowanych szkoleń jest zróżnicowana i kierowana do szerokiego grona odbiorców zajmujących się na co dzień polityką społeczną. Obecnie realizowane są następujące szkolenia:

- „Asystent rodziny”
- „Mediacje rodzinne”
- „Metoda skoncentrowana na rozwiązaniach w pracy socjalnej”
- „Praca z dzieckiem z zaburzeniami zachowania”
- „Doskonalenie warsztatu superwizora”
- „Lider ekonomii społecznej” w zakresie „Szkoła animatorów Przedsiębiorczości i Ekonomii Społecznej”
- „Trening umiejętności społecznych pracowników środowiskowych domów samopomocy”
- „Lider w NGO”
- „Zarządzanie sytuacyjne – efektywne przywództwo w zespole”
- „Kodeks postępowania administracyjnego”
- „Egzekucja świadczeń nienależnie pobranych w aspekcie ustawy o świadczeniach rodzinnych”

Zorganizowane zostaną także seminaria, warsztaty, spotkania doradcze i wizyty studyjne mające na celu aktywizowanie jednostek pomocy społecznej w zakresie aplikowania o środki z EFS w celu upowszechniania aktywnej integracji i pracy socjalnej, tworzenia zespołów interdyscyplinarnych oraz współpracy z powiatowymi urzędami pracy w celu zawiązywania porozumień.

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu ma przekonanie, że zdobyta w ramach projektu wiedza i umiejętności uczestników przełożą się na podejmowanie szerszych działań wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawę jakości funkcjonowania instytucji publicznych i jakości usług świadczonych przez instytucje pomocy społecznej.

Zachęcamy do regularnego odwiedzania strony internetowej: www.rops.poznan.pl, na której na bieżąco będziemy informować Państwa o podejmowanych działaniach i zachęcać do aktywnego uczestnictwa.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

SAMORZĄD
WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Biomasa źródłem energii odnawialnej w Wielkopolsce

Rozwój odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce spotyka się z coraz większym zainteresowaniem ze strony różnych środowisk i niejednokrotnie budzi kontrowersje. Postęp w tym kierunku wymusza nie tylko sama ekonomika inwestycji, ale również zobowiązania Polski wynikające z podpisanego protokołu z Kioto.

Analiza potencjału odnawialnych źródeł energii w Wielkopolsce, opracowana w ramach unijnego projektu BIOCLUS „Rozwijanie środowiska innowacyjnego i badawczego w pięciu regionach europejskich w dziedzinie zrównoważonego wykorzystania zasobów biomasy” z 7. Programu Ramowego, we współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego i Instytutu Technologiczno-Przyrodniczego w Falentach Oddział w Warszawie (ITP), wykazała, że nasz region jest szczególnie predysponowany do budowy biogazowni rolniczych i zagospodarowania różnego rodzaju biomasy na cele energetyczne.

Biomasa, w którą warto inwestować, może pochodzić z różnych źródeł. Wiąże się z tym również szeroki zakres jej wykorzystania.

Biomasa pochodzenia leśnego przeznaczona jest głównie do procesów spalania lub zgazowania. Potencjał biomasy leśnej na cele energetyczne został oszacowany na podstawie aktualnych i prognozowanych możliwości pozyskania drewna na terenie województwa wielkopolskiego. Uzyskane wyniki wskazują, że zasoby drewna odpadowego pochodzącego z lasów Wielkopolski wynoszą ok. 440 tys. ton rocznie i stanowią niecałe 10 proc. zasobów krajowych – ponad 4,73 mln ton rocznie. Stanowi to potencjał energetyczny o wartości ponad 3,5 mln GJ.

Z kolei w odniesieniu do słomy okazało się, że przekonanie o nadmiarze tego surowca w Wielkopolsce jest niejednokrotnie błędne. Ilość pozyskiwanej słomy uzależniona jest od wielkości arealu uprawy, uzyskanych plonów oraz gatunku rośliny. Dużą rolę odgrywają również warunki atmosferyczne. Przyjmując, że w rolnictwie wykorzystuje się 25 proc. pozyskiwanej słomy, oznacza to, że ilość słomy, która bez negatywnego wpływu na produkcję rolniczą może być przeznaczana na cele energetyczne, zmienia się w czasie. Z przeprowadzonych przez ITP kalkulacji wynika, że są lata, w których występuje nadwyżka słomy do energetycznego wykorzystania w ilości około 350 tys. ton, ale są też i takie, w których jej nie ma, a nawet może brakować w rolnictwie.

Produkcja trocin – jednej z form biomasy.

Niedobór słomy może występować z uwagi na dużo niższe plony i jednocześnie wzrost pogłowia zwierząt.

Innym dużym źródłem biomasy, obok słomy, mogą być produkty uboczne tj. liście, łęty ziemniaczane czy odpady z buraków cukrowych – wysłodki buraczane. Sumarycznie ujmując, można z nich uzyskać łącznie ponad 980 mln m³ biogazu rocznie. Potencjał biomasy, który może być przeznaczony na produkcję biogazu, został oszacowany na podstawie powierzchni uprawy kukurydzy, ziemniaków i buraków cukrowych.

Należy podkreślić ogromny potencjał, jaki stanowi biomasa rolna z produkcji zwierzęcej, która składa się głównie z odchodów zwierzęcych. Najczęściej rozpatrywane są trzy grupy zwierząt inwentarskich: bydło, trzoda chlewna oraz drób, z uwagi na to, że stanowią one ponad 90 proc. zwierząt hodowlanych. Odchody w produkcji zwierzęcej mogą występować pod różnymi postaciami: obornika i gnojowicy. Założono, iż produkcja odchodów w postaci obornika stanowi 80 proc. w gospodarstwach małych i średnich, natomiast pozostałe 20 proc. stanowi gnojowica.

Wychodząc z takich założeń oszacowano, że teoretyczny potencjał biogazu w regionie wynosi ok. 950 mln m³ z produkcji trzody chlewniej, ok. 750 mln m³ z pogłowia bydła i ok. 50 mln m³ z chowu drobiu, co daje łącznie teoretyczny potencjał produkcji biogazu na poziomie 1,7 miliarda m³. Jednak przy obliczaniu realnych możliwości pozyskania biogazu, zakładając, że biogaz wytwarzany będzie tylko w części gospodarstw rolniczych, techniczny potencjał biogazu w Wielkopolsce można określić odpowiednio na około 220 mln m³ dla trzody, 125 mln m³ dla by-

Członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego Krzysztof Grabowski podczas spotkania promującego energetyczne zagospodarowanie biomasy zorganizowanego w Kiszkwie.

dła i 10 mln m³ dla drobiu.

Co zaś się tyczy biomasy z celowych upraw energetycznych, to podstawowym źródłem przekrojowych informacji o powierzchni i rodzajach tych upraw w Wielkopolsce są dane Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR), która przyznawała od 2005 r. płatności do tych upraw. Jednak od 2007 r. rolnicy funkcjonujący poza tym systemem byli pozbawieni możliwości uzyskania dopłat do powierzchni upraw roślin energetycznych na cele energetyczne. W 2007 roku łączna deklarowana przez rolników powierzchnia trwałych

upraw roślin energetycznych w Wielkopolsce wyniosła 1194 ha, co stanowi 0,07 proc. łącznej powierzchni użytków rolnych. Na tle całego kraju uprawy w Wielkopolsce stanowiły ponad 17,5 proc. łącznej powierzchni upraw. W grupie roślin energetycznych zarówno w Wielkopolsce, jak i w całym kraju, dominuje wierzba energetyczna, która jest uprawiana na 1178 ha, co stanowi 98,5 proc. powierzchni upraw roślin energetycznych. Udział trwałych plantacji pozostałych rodzajów roślin energetycznych można więc ocenić jako niewielki. Przy czym przeciętna deklarowana przez rolników powierzchnia trwałych plantacji roślin energetycznych w Wielkopolsce wyniosła w 2007 r. 16,8 ha i była ona ponad dwukrotnie większa niż średnia krajowa 8,04 ha. Na podstawie powierzchni upraw i założonym plonie roślin energetycznych na poziomie 17,5 t suchej masy na hektar określono, iż w 2007 r. w Wielkopolsce potencjał techniczny biomasy* i z trwałych upraw energetycznych wynosił ok. 21 tys. ton suchej masy.

* Potencjał techniczny biomasy – jest to potencjał biologiczny biomasy pomniejszony o aktualne wykorzystanie na cele inne niż energetyczne, który może być pozyskany w ramach określonych technologii z uwzględnieniem sprawności energetycznej urządzeń przetwarzających biomasa na energię użytkową.

Potencjał biologiczny (teoretyczny) – obejmuje całą biomasa wytworzoną na określonym obszarze i jej wartość energetyczną niezależnie od sposobu jej wykorzystania i możliwości pozyskania.

Biogazownia rolnicza firmy Biogaz Zeneris Sp.z o.o w Skrzatuszu.

Brykiety materiał opałowy ze sprasowanych pod wysokim ciśnieniem odpadów roślinnych (np. słomy, biomasy trawiastej).

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

Inicjatywy na rzecz wzrostu efektywności energetycznej

Przedstawiciele Wielkopolskiej Agencji Zarządzania Energią uczestniczyli w debatach dotyczących perspektyw polityki energetycznej regionów oraz międzynarodowej współpracy agencji energetycznych.

PAGE na konwencie marszałków

W imieniu Polskiej Grupy Agencji Energetycznych (PAGE) w Konwencie Marszałków Województw RP, odbywającym się 27 listopada w Gorzowie Wielkopolskim, uczestniczyli prezes WAZE Józef Lewandowski oraz prezes Warmińsko-Mazurskiej Agencji Energetycznej Andrzej Konecko. W drugim dniu spotkania, na zaproszenie gospodarza konwentu, marszałek województwa lubuskiego Elżbieta Polak, nasi reprezentanci przedstawili założenia oraz uzasadnili potrzebę podjęcia przez konwent „Stanowiska w sprawie krajowego projektu systemowego, dotyczącego zarządzania, wdrażania i monitorowania rozwoju odnawialnych źródeł energii i wzrostu efektywności energetycznej w regionach z udziałem regionalnych

agencji energetycznych powołanych przez samorząd”. Józef Lewandowski przedstawił uczestnikom konwentu prezentację zatytułowaną „System Zarządzania i Monitorowania Rozwoju OZE i EE w Polsce, regionalne agencje energetyczne krajowy instrument wsparcia polityki energetycznej regionów”.

Marszałkowie województw wyrazili zgodę na przyjęcie wspólnego stanowiska i wystąpienie do trzech resortów – rozwoju regionalnego oraz gospodarki i środowiska w sprawie udzielenia wsparcia dla działań marszałków w zakresie projektów systemowych związanych z polityką energetyczną w regionach w następnej perspektywie finansowej UE 2014-2020.

Z dużym zainteresowaniem przyjęto propozycję zarządu Polskiej Grupy Agencji Ener-

FOT. ARCHIWUM WAZE

Wicemarszałek województwa wielkopolskiego Wojciech Jankowiak podczas otwarcia konferencji „Dzień na rzecz inwestycji energetycznych” w Poznaniu.

getycznych dotycząca zorganizowania w Polsce Europejskiego Szczytu Energetycznego Regionów Unii Europejskiej.

W związku z tym prezes WAZE Józef Lewandowski przedstawił możliwość organizacji takiego wydarzenia na terenie Mię-

dzynarodowych Targów Poznańskich, które mają już doświadczenie zdobyte w czasie Szczytu Klimatycznego COP 14.

W tym punkcie obrad głos zabral także wicemarszałek województwa warmińsko-mazurskiego Jarosław Stoma, który podkreślił zaangażowanie regionu w sprawy energii i konieczność systemowego działania w dziedzinie energetyki i współpracy administracji rządowej z samorządami.

Współpraca agencji energetycznych Berlina i Poznania

Konferencja „Energy Investment Day” – „Dzień na rzecz inwestycji energetycznych” towarzyszyła 21 listopada targom „Poleko” w Poznaniu. Wydarzenie współorganizowały: Berlińska Agencja Energetyczna

(BEA), Międzynarodowe Targi Poznańskie oraz Wielkopolska Agencja Zarządzania Energią (WAZE). W konferencji uczestniczyli m.in. przedstawiciele władz krajowych i regionalnych, banków, agencji energetycznych oraz dostawcy technologii. Funkcję moderatora wydarzenia pełnił dr inż. Stefan Pawlak, specjalista ds. energii w WAZE. Konferencję otworzył Wojciech Jankowiak, wicemarszałek województwa wielkopolskiego, który powitał zebranych gości, a następnie, w swoim wystąpieniu, podkreślił kwestię znaczenia wymiany doświadczeń z partnerami Wielkopolski.

Konferencja „Energy Investment Day” z udziałem Berlińskiej Agencji Energetycznej wzbudziła duże zainteresowanie uczestników. Ich wypowiedzi wskazały na trafność wybranej tematyki spotkania oraz potwierdziły spore zainteresowanie potencjalnych inwestorów możliwościami finansowania projektów z funduszy europejskich w następnej perspektywie finansowej UE 2014-2020.

Aktualności Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy

Najnowsze badanie Wielkopolskiego Obserwatorium Rynku Pracy pn. „Uwarunkowania rozwoju przetwórstwa przemysłowego w Wielkopolsce” przybliży aktualną kondycję przemysłu w regionie.

Diagnoza sytuacji w przetwórstwie przemysłowym

Opublikowanie w połowie 2012 r. przez GUS informacji na temat zahamowania dynamiki produkcji sprzedanej przemysłu zbiegło się w czasie z rozpoczęciem realizacji badania „Uwarunkowania rozwoju przetwórstwa przemysłowego w Wielkopolsce”. Celem badania była diagnoza aktualnego stanu rozwoju sektora przetwórstwa przemysłowego na terenie Wielkopolski, a analizie poddano podmioty gospodarcze działające w ramach sektora, uwzględniając ich zróżnicowanie ze względu na rodzaj prowadzonej produkcji.

Przetwórstwo przemysłowe odgrywa znaczącą rolę dla wielkopolskiego rynku pracy i gospodarki. Sektor odpowiedzialny jest za generowanie niemal 1/4 PKB regionu, systematycznie wzrastają przychody z całokształtu dzia-

łalności sektora (o 45 proc. w latach 2005-2011). W ramach przetwórstwa przemysłowego prowadzi działalność 10 proc. wielkopolskich przedsiębiorstw, w tym ponad 43 proc. wszystkich dużych firm w regionie. Niemal co czwarty pracujący Wielkopolanin jest zatrudniony w przetwórstwie przemysłowym.

Kondycja przemysłu w ocenie wielkopolskich przedsiębiorców

Sytuacja gospodarcza w wymiarze globalnym i krajowym oceniana jest przez przedsiębiorców źle (37 proc. badanych) lub średnio (około 40 proc.). Sposób w jaki badani postrzegają gospodarkę regionalną i lokalną oscyluje wokół ocenie średniej, przy czym pojawia się tu już nieco więcej pozytywnych opinii. Połowa respondentów ocenia sytuację konkretnej branży przemysłu, w jakiej działają, jako

średnią, wśród pozostałych nieznacznie dominują opinie negatywne. Na tym tle wyróżniają się przedstawiciele branży spożywczej, przetwórstwa opartego na metalach oraz produkcji i konserwacji maszyn i urządzeń, którzy oceniają sytuację swojej branży jako dobrą.

Wypowiedzi dotyczące przyszłości rozwoju branży jednak tchną optymizmem. Prognozy zmian sytuacji gospodarczej w ciągu najbliższych 5-10 lat według respondentów są częściej pozytywne niż negatywne, mimo iż wielu z nich unika konkretnych ocen w tym zakresie. Najbardziej pesymistyczna wizja przyszłości cechuje przedstawicieli branży motoryzacyjnej.

Szanse i możliwości wsparcia przetwórstwa przemysłowego

W perspektywie krótkoterminowej należy spodziewać się raczej spowolnienia całego

sektora przetwórstwa przemysłowego niż jego rozwoju, choć oczywiście poszczególne jego branże będą się rozwijały zgodnie ze swoją specyfiką. Spore nadzieje związane są ze wzrostem poziomu zamówień i pozyskiwaniem nowych grup klientów. Przedstawiciele wszystkich branż przemysłu, jako przyszłe utrudnienia zgodnie wskazali na wzrost kosztów pracy i kosztów prowadzenia działalności.

Prognozy rozwoju sektora, w oparciu o wskazywane potencjalne szanse i zagrożenia, w perspektywie długookresowej wydają się być bardziej optymistyczne. Można oczekiwać, że podmioty sektora będą coraz bardziej zainteresowane wchodzeniem na rynki międzynarodowe oraz współpracą z innymi firmami. To pozwoli im na zbudowanie na tyle dobrej pozycji, by konkurować na rynkach zagranicznych. Przyczynić się do tego może także większa specjalizacja firm.

Jedną z głównych szans rozwoju i podnoszenia konkurencyjności przedsiębiorstw i sygnowanych przez nie marek jest zaangażowanie w podejmowanie wspólnych inicjatyw i współpracy z innymi podmiotami. Obecnie rozdrobniona struktura branży sprawia, że ograniczenia o charakterze technicznym, organizacyjnym i kapitałowym uniemożliwiają ekspansję przedsiębiorstw sektora na inne rynki. Reakcją na spowolnienie dynamiki produkcji i niepewną sytuację na rynku może być zmiana podejścia do prowadzenia biznesu i nastawienie na kooperację.

Wskazane jest także zacieśnienie współpracy pomiędzy sektorem biznesu a edukacją, co pozwoliłoby na optymalizację procesów kształcenia zgodnie z potrzebami rynku pracy, w tym aktualizację programów nauczania, rozbudowę praktyk zawodowych, wdrażanie postaw przedsiębiorczych i aktywnych.

Wielkopolskie Obserwatorium Rynku Pracy
Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu, ul. Kościelna 37,
60-537 Poznań,
tel. 61 846 38 26
e-mail: obserwatorium@wup.poznan.pl

Publikacja z badania „Uwarunkowania rozwoju przetwórstwa przemysłowego w Wielkopolsce” oraz aktualności z projektu dostępne są na stronie internetowej WGRP: obserwatorium.wup.poznan.pl.

Odbiorcom naszych badań i analiz życzymy
Wesołych Świąt i Szczęśliwego Nowego Roku

Człowiek – najlepsza inwestycja

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Samorząd Województwa Wielkopolskiego
Wojewódzki Urząd Pracy
w Poznaniu

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Artykuł współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny na lata 2007-2013 Fundusze Europejskie - dla rozwoju innowacyjnej Wielkopolski

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCIWOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIEUNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Więcej eurofunduszy dla regionów

Budżet unijny na lata 2014-2020 nie został jeszcze przyjęty, w kraju jednak od miesiąca trwa dyskusja nad programowaniem wydatków z kolejnego rozdania polityki spójności.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego rozpoczęło w listopadzie konsultacje „Założeń Umowy Partnerstwa” – dokumentu określającego, na co i w jaki sposób będą w Polsce przeznaczane fundusze europejskie na lata 2014-2020. Zapisy, które musi zaakceptować Komisja Europejska, będą określać, na co chcemy wydawać pieniądze, w ilu programach operacyjnych i sposób, w jaki system zostanie wdrożony.

Konsultacje rozpoczęły się 16 listopada na Śląsku, a zakończą 19 grudnia konferencją na Mazowszu. Wielkopolskie spotkanie, z udziałem 350 gości, odbyło się 3 grudnia w Centrum Kongresowo-Dydaktycznym Uniwersytetu Medycznego.

– Nie trzeba nikogo przekonywać, że Polska bardzo dobrze radzi sobie z wdrażaniem unijnych programów oraz w znakomity sposób korzysta z szansy, którą dają nam eurofundusze. Dzięki tym pieniądzom uniknęliśmy kryzysu w 2009 r., a nasz kraj zanotował najwyższe tempo wzrostu gospodarczego w Unii Europejskiej w latach 2007-2011 – powiedziała wiceminister rozwoju regionalnego Iwona Wendel, prezentując najistotniejsze zapisy „Założeń Umowy Partnerstwa”.

W poznańskiej konferencji wzięło udział 350 gości: parlamentarzyści, samorządowcy, naukowcy oraz przedstawiciele organizacji pozarządowych i biznesu.

– Umowa Partnerstwa pozwoli sprecyzować, w jaki sposób będziemy mogli wydatkować pieniądze z nowego budżetu UE – podkreślali zgodnie wiceminister Iwona Wendel i wicemarszałek Leszek Wojtasiak.

– Do Wielkopolski ma trafić więcej pieniędzy niż w obecnej perspektywie, czyli w latach 2007-2013. Pozwoli to na realizację inwestycji m.in. w służbie zdrowia, liniach kolejowych i związanych z przeciwdziałaniem bezrobociu – mówił dziennikarzom marszałek Marek Woźniak

Dokument zawiera propozycje dotyczące m.in. celów i obszarów geograficznych Polski, których wsparcie jest szczególnie istotne dla rozwoju naszego kraju oraz podziału odpowiedzialności za wdrażanie funduszy między władzami krajowymi i regionalnymi.

Wśród najważniejszych zadań jest budowa gospodarki opartej na wiedzy i innowacyjności, dlatego wzrosną wydatki na te cele. Fundusze na transport mają wesprzeć modernizację kolei i głównych dróg. Zmniejszą się natomiast nakłady na drogi lokalne.

– Od tej umowy zależą wszelkie dalsze kroki, na niej będzie opierał się kontrakt terytorialny i na tej pod-

stawie będziemy tworzyli programy krajowe oraz regionalne – stwierdził marszałek województwa Marek Woźniak, który przedstawił informację o przyszłej perspektywie finansowej po 2013 r. w kontekście zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego. – Jej głównym celem jest efektywne wykorzystanie potencjałów rozwojowych na rzecz wzrostu konkurencyjności województwa, służące poprawie jakości życia mieszkańców.

Wicemarszałek Leszek Wojtasiak podsumował dotychczasową realizację wdrażania WRPO z funduszy na lata 2007-2013. Wielkopolska należy do krajowych liderów, sprawnie i szybko wydających pieniądze z Brukseli. – Pragmatyzm, gospodarność i zaangażowanie Wielkopolan widać po liczbie zrealizowanych projektów, a skuteczne wdrażanie JEREMIE zostało zauważone nie tylko w Polsce, ale i w Europie – podkreślił wicemarszałek.

MRR przyznaje, że województwo świetnie wykorzystuje eurofundusze, dlatego w nowym unijnym budżecie z 40 do 60 proc. wzrośnie pula pieniędzy zarządzanych na poziomie regionalnym. Podkreślano również, że budżet UE na lata 2014-2020 będzie zapewne ostatnim tak hojnym dla Polski.

JESSICA wesprze niezależną prasę lokalną i targowiska

Budowa multimedialnego Centrum Komunikacji Południowej Oficyny Wydawniczej oraz rewitalizacja targowiska w Gnieźnie to dwa kolejne projekty, które uzyskają unijne wsparcie z inicjatywą JESSICA.

W środę 5 grudnia w Poznaniu odbyło się uroczyste podpisanie umowy pożyczki JESSICA pomiędzy Bankiem Gospodarstwa Krajowego a Południową Oficyną Wydawniczą w Jarocinie.

– To dla naszej firmy wielki dzień – mówi Piotr Piotrowicz, prezes zarządu Południowej Oficyny Wydawniczej. – Moim współpracownikom mówię, że

ten projekt jest jak budowa motoru, który nadaje napęd rozwojowi firmy.

W ramach projektu ze zdemontowanego budynku biurowego oraz hali warsztatowej (wycyfrowanej obecnie z eksploatacji) utworzone zostanie centrum zarządzania portalami należącymi do Południowej Oficyny Wydawniczej. Powstać ma również nowa siedziba redakcji „Gazety Jarocińskiej”, która zostanie poszerzona o zespół „Laboratorium nowych technologii medialnych”, którego celem jest przygotowanie interaktywnego lokalnego tygodnika oraz miesięcznika „Wieści

Piotr Piotrowicz (pierwszy z lewej) i Jarosław Beldowski podpisują umowę pożyczki, która ma zapewnić rozwój Południowej Oficyny Wydawniczej.

Rolnicze”. W zrewitalizowanym obiekcie znajdą się także pomieszczenia dla Fundacji „Ogród Marzeń” wraz z ośrodkiem szkolenia wolontariatu. Całkowita wartość projektu to 2,3 mln zł, a kwota pożyczki wynosi 1,5 mln zł.

Podczas tego samego spotkania Leszek Wojtasiak, wicemarszałek województwa wielkopolskiego, oraz Jarosław Beldowski, wiceprezes BGK, wręczyli Jackowi Kowalskiemu, prezydentowi Gniezna, decyzję Komitetu Inwestycyjnego o przyznaniu pożyczki JESSICA na rewitalizację targowiska.

– Wiele trzeba było zrobić, żeby przygotować ten projekt – twierdzi prezydent Gniezna. – Koniec jednak wieńczy dzieło! Na Boże Narodzenie zapraszam na nowe targowisko do Gniezna.

Trwająca już modernizacja Targowiska Miejskiego zakłada budowę jednopiętrowego garażu otwartego, nowych pawilonów handlowych i kiosków kwiatowych. Zagospodarowany zostanie również teren, na którym powstaną skwery, drogi wewnętrzne, ciągi piesze itp. Wartość projektu wynosi 7,6 mln zł, natomiast wnioskowana kwota pożyczki opiewa na kwotę 5,6 mln zł.

Meble miejskie na krańce regionu

Wicemarszałek województwa Leszek Wojtasiak przekazał samorządom Piły i Ostrowa Wielkopolskiego komplet mebli miejskich w kształcie liter W, R, P i O – nagrodę w konkursie towarzyszącym akcji promującej fundusze unijne pn. „Wielkopolska OK!”.

Briefing prasowy z okazji przekazania prezydentowi Piły Piotrowi Głowskiemu mebli miejskich zorganizowano 13 listopada w Centrum Strzelectwa Sportowego „Tarcza”, gdzie odbywała się regionalna uroczystość zakończenia konkursu „Grunt na Medal” 2012.

Do sali „Tarczy” zaproszono dzieci z piłskich szkół, które uczestniczyły wcześniej w sesji fotograficznej. Dzięki temu „stolica północnej Wielkopolski” wygrała konkurs pn. „Wygraj meble miejskie dla swojego miasta”.

– Nadeszło łącznie 6 zgłoszeń, które oceniano w oparciu o kilka kryteriów: reprezentacyjność i estetyka lokalizacji, powierzchnia miejsca i monitoring – powiedział Leszek Wojtasiak, przewodniczący kapituły konkursu. – W wyniku głosowania kapituły maksymalną liczbę punktów i meble

Meble WRPO stanęły na deptaku przy ul. Śródmiejskiej w Pile i na terenie kompleksu rekreacyjno-sportowego Piaski-Szczygliczka w Ostrowie Wlkp. (na zdjęciu).

otrzymały Piła i Ostrowo Wlkp. Tydzień później, 20 listopada, w kompleksie rekreacyjno-sportowym Piaski-Szczygliczka

w Ostrowie Wielkopolskim drugi komplet mebli miejskich odebrał prezydent Jarosław Urbaniak.

– Przyznam szczerze, że pierwotny plan był inny – stwierdził wicemarszałek Wojtasiak. – Jeden zestaw mebli miał

trafić do zwycięskiego miasta, a drugi pozostać w Poznaniu, stolicy regionu. Propozycja ekspozycji mebli przedstawiona przez urzędników prezydenta Poznania wskazywała jednak, że miastu na nich nie zależy. Tutaj liczyła się kreatywność i to ją chcieliśmy uhonorować.

Konkurs skierowany był do miast powyżej 50 tys. mieszkańców, tj.: Kalisza, Leszna, Konina, Piły, Ostrowa Wielkopolskiego i Gniezna. W kapitule zasiadli także: prof. Bogumiła Jung – prof. zw. UAP, projektant wzornictwa, kierownik Pracowni Designu Inspirującego na Uniwersytecie Artystycznym w Poznaniu, Piotr Wełniak – projektant, architekt wnętrz, Danuta Sowińska – zastępca dyrektora Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego oraz Katarzyna Wicher-Lambryczak z Departamentu Gospodarki UMWW.

Internetowa rewolucja

Drugi raz Komitet Monitorujący Wielkopolski Regionalny Program Operacyjny zebrał się na posiedzeniu wyjazdowym. Po wrześniowym spotkaniu w Kaliszu, tym razem goście pojechali do Piły.

Podczas pierwszej części listopadowego posiedzenia Grzegorz Potrzebowski, dyrektor Departamentu Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu, omówił realokację w ramach priorytetu VI WRPO „Turystyka i środowisko kulturowe”. Radosław Krawczykowski, dyrektor Departamentu Wdrażania Programu Regionalnego UMWW, zaprezentował natomiast zmiany kryteriów wyboru projektów dla działania 2.8 WRPO „Zapewnienie dostępu do internetu szerokopasmowego”.

– Zgodnie z wymogami Komisji Europejskiej mieszkańcy Wspólnoty mają mieć dostęp do internetu o przepustowości ponad 30 Mb/s. Dzięki budowie szerokopasmowej sieci teleinformatycznej już w 2015 r. wypełnimy te standardy – podkreślił Leszek Wojtasiak, wicemarszałek województwa, który przewodniczył posiedzeniu. – Ale idziemy krok dalej. Za 38 mln euro z działania 2.8 WRPO wybudujemy nowoczesną sieć światłowodową, doprowadzającą internet niemal do domów. Osiągnięta ona przepustowość przekraczająca 100 Mb/s, a takie wymogi pojawiają się w Europie dopiero za 15 lat.

Wizyta w Pile była też okazją do odwiedzenia projektów dofinansowanych z WRPO, m.in. Centrum Strzelectwa Sportowego w Pile oraz przedsiębiorstwa wielobranżowego POLTOM w Trzciance, korzystającego z inicjatywy JEREMIE.

Goście obejrzeni także zmodernizowaną drogę powiatową nr 1317P na odcinku Smolarnia do drogi wojewódzkiej nr 180, a następnie pojechali do Chodzieży, gdzie zrealizowano przedsięwzięcie pn. „Akttywizacji terenów nad Jeziorem Miejskim”.

200 mln zł dla przedsiębiorców

Wicemarszałek Leszek Wojtasiak wręczył umowę na 40 mln zł z JEREMIE Anecie Karkosz, prezes Samorządowego Funduszu Poręczeń Kredytowych w Gostyniu.

Unijna inicjatywa JEREMIE przynosi konkretne efekty w naszym regionie. 3 tysiące umów na kwotę 385 mln zł podpisało już przedsiębiorcy korzystający z pożyczek i poręczeń.

Początkowo budżet projektu JEREMIE wynosił 501 mln zł. Pieniądze z pierwszych pożyczek wracają już do menedżera funduszu – Banku Gospodarstwa Krajowego i ze wsparcia mogą skorzystać kolejne firmy i osoby rozpoczynające działalność gospodarczą.

Dzięki inżynierii finansowej oraz efektywnemu zarządzaniu środkami budżet inicjatywy wzrósł obecnie do 585 mln zł, co stanowi 116 proc. początkowego kapitału. – W ten sposób Wielkopolska kolejny raz udowadnia, że pozostaje liderem we wdrażaniu JEREMIE. Z 7200 podpisanych umów ponad 40 proc. stanowią przedsięwzięcia z waszego regionu. Do końca października zarejestrowaliśmy 2964 projekty – wylicza Jarosław Kała, dyrektor

Departamentu Instrumentów Inżynierii Finansowej BGK.

Bank w połowie listopada uruchomił kolejne 200 mln zł, podpisując cztery umowy z pośrednikami finansowymi świadczącymi usługi pożyczek i poręczeń. Podczas oficjalnego spotkania w poznańskim hotelu NH stosowne dokumenty wręczył im wicemarszałek województwa Leszek Wojtasiak.

– Mimo początkowego sceptycyzmu wielu osób, nasza decyzja sprzed kilku lat okazała się słuszną. JEREMIE rzeczywiście pomaga w rozwoju małej i średniej przedsiębiorczości – mówił wicemarszałek Leszek Wojtasiak. – Mamy już 3 tysiące umów, a będzie ich znacznie więcej. W czasach kryzysu finansowego, gdy banki przykręcają kurki z kredytami, JEREMIE to doskonałe narzędzie, które świetnie sprawdza się w biznesie.

Jacek Koralewski, prezes Wielkopolskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, odbierając umowę na 80 mln zł, przyznał, że agencji zostało tylko 3,5 mln zł z wcześniejszych 75 mln.

Trzej kolejni pośrednicy otrzymali po 40 mln zł. Samorządowy Fundusz Poręczeń Kre-

dytowych w Gostyniu, Poznański Fundusz Poręczeń Kredytowych oraz Fundusz Rozwoju i Promocji Województwa Wielkopolskiego łącznie dysponują już kwotą 300 mln zł z inicjatywą JEREMIE.

– Początkowo nawet my nie wierzyliśmy w powodzenie JEREMIE – szczerze przyznała Aneta Karkosz. Produkty finansowe podobają się bankowcom i przedsiębiorcom. To duży sukces.

Krzysztof Leń z FRiPW stwierdził z kolei, że dynamika jest olbrzymia, bo w ciągu ostatnich 2 lat udzielono tyle samo poręczeń, ile przez 8 lat poprzednich.

Unijna inicjatywa skierowana jest przede wszystkim do przedsiębiorców rozpoczynających działalność, nieposiadających historii kredytowej lub zabezpieczeń o wystarczającej wartości. Aby otrzymać preferencyjne kredyty, pożyczki i poręczenia, wystarczy prowadzić firmę w naszym regionie i wypełnić znacznie mniej formalności niż w banku.

Adresy pośredników i więcej informacji o JEREMIE można znaleźć na stronie www.jeremie.com.pl.

Młodzi o funduszach

Rozpoczęła się czwarta edycja konkursu pn. „Młodzi wiedzą o funduszach”, połączona z lekcjami europejskimi. Prowadzą je konsultanci Punktów Informacyjnych Funduszy Europejskich.

Do udziału w lekcjach zgłosiło się 115 szkół z województwa wielkopolskiego. W zajęciach będzie uczestniczyło blisko 3500 uczniów, którzy zapoznają się z tematyką Unii Europejskiej, a następnie przygotują prace konkursowe.

Planowany termin rozstrzygnięcia konkursu to luty-marzec 2013 r. Patronat objął europoseł Filip Kaczmarek.

Filmowa nagroda

Urząd Marszałkowski w Poznaniu i Chromatique Produkcja Filmowa Julian Pęksa otrzymali wyróżnienie na jubileuszowym XX Międzynarodowym Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych PLUS CAME-RIMAGE.

W sobotę 1 grudnia w Bydgoszczy zakończył się jubileuszowy festiwal filmowy. UMWW otrzymał na nim wy-

różnienie w III Konkursie Spotów Reklamowych „Fundusze Europejskie w Kadrze” za spot „Zmieniliśmy Wielkopolskę”.

Zwycięzcą konkursu została Mazowiecka Jednostka Wdrażania Programów Unijnych oraz Agencja Reklamowa DSK za spot „Dobrze być w użyciu”.

Wyróżnienia otrzymały także urzędy marszałkowskie Małopolski i Kujawy.

Współpraca w regionalnej sieci

Promocja wypoczynku na wsi i rozwijanie współpracy gospodarstw agroturystycznych to cele projektów wspieranych przez samorząd województwa.

FOT. 2 X ARCHIWUM KSOW

Grupa uczestników warsztatów w gospodarstwie agroturystycznym „Biovilla” w miejscowości Stobnicko.

Agroturystyka stanowi jeden z głównych obszarów aktywności lokalnej wspieranej w ramach Planu Działania Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich Województwa Wielkopolskiego na lata 2012-2013.

W roku 2012 samorząd województwa przystąpił do realizacji kompleksowego programu rozwoju i promocji agroturystyki w regionie. Jednym

z jego elementów jest projekt „Agroturystyka – współpraca w sieci”.

Celem projektu jest zapoznanie potencjalnych beneficjentów z możliwościami tworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych przy wykorzystaniu środków unijnych, pokazanie potencjału agroturystyki w regionie, a także zachęcenie mediów do rozpowszechniania idei korzystania z ośrodków agroturystycznych

położonych na terenie Wielkopolski.

Realizacja przedsięwzięcia „Agroturystyka – współpraca w sieci” obejmuje również przeprowadzenie cyklu pięciu warsztatów w subregionach i konkursy skierowane do właścicieli gospodarstw agroturystycznych.

Każdy z organizowanych dotychczas warsztatów podzielony był na cztery części. Ich uczestnicy otrzymali informa-

Uczestniczkę warsztatów w gospodarstwie agroturystycznym „Zacisze” w miejscowości Siemno.

cje z zakresu przygotowania i doboru materiałów promocyjnych, podstawowych zasad prowadzenia stron internetowych, budowy biznesplanów, zasad tworzenia sieci agroturystycznej i budowy marki oraz obsługi klienta.

Właściciele gospodarstw agroturystycznych oprócz niezbędnej wiedzy otrzymali pod koniec zajęć ankiety do wypełnienia. W ankietach określili mogli m.in. jakiego wsparcia

oczekują ze strony Urzędu Marszałkowskiego oraz jaką funkcję w promocji województwa wielkopolskiego pełni agroturystyka.

Poprzez swoje działania regionalny samorząd chce przekonać osoby zajmujące się obsługą turystów, że sieć agroturystyczną budować mogą nie tylko same gospodarstwa, ale też lokalne grupy działania, samorządy czy organizacje pozarządowe.

Szkoła liderek

Podczas konferencji zorganizowanej 8 grudnia przez Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu na terenie Międzynarodowych Targów Poznańskich podsumowano trzyletnie działanie Szkoły Liderki Rozwoju Lokalnego.

Projekt ten, skierowany do kobiet wiejskich, realizowany jest w ramach zadań Sekretariatu Regionalnego Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Wielkopolska Szkoła Liderki Rozwoju Lokalnego zdobyła uznanie wśród uczestniczek i współpracujących lokalnych grup działania, umożliwiając budowę kapitału społecznego, jakim są grupy kobiet – liderki wiejskie.

– Możemy poszczycić się sukcesem, jakim jest wzięcie udziału w projekcie aż 600 kobiet z terenu wszystkich 31 lokalnych grup działania – mówi Tomasz Bugajski, członek Zarządu Województwa Wielkopolskiego.

Podczas konferencji omówiono m.in. zagadnienia związane z polityką równościową w Polsce, aktywnością zawodową kobiet wiejskich oraz perspektywą unijnej polityki równości szans.

Propozycję kontynuowania Szkoły Liderki Rozwoju Lokalnego przedstawiła dyrektor Departamentu Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Emilia Dunal, wskazując na potrzebę doskonalenia umiejętności społecznych kobiet.

PROW – ekspres

Aktywni na wsi

Konferencja „Wpływ Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na aktywizację wielkopolskiej wsi” odbędzie się 14 grudnia w Poznaniu. Podczas konferencji omówiona zostanie m.in. perspektywa związana z nowym okresem programowania w ramach funduszy unijnych w latach 2014-2020 oraz stan wdrażania przez Samorząd Województwa Wielkopolskiego działań w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

W trakcie konferencji odbędzie się podsumowanie konkursu „Przyjazna wieś” z wręczeniem nagród oraz prezentacją laureatów.

Przyłącz się do promocji wiejskich inicjatyw

Zachęcamy do wzięcia udziału w konkursach organizowanych przez Sekretariat Regionalny Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich.

Jak wykorzystać dotację na rozwój agroturystyki
Konkurs pn. „Moje agro-gospodarstwo, moja unia” służy m.in. pokazaniu możliwości wykorzystania funduszy europejskich na rozwój agroturystyki, a przez to zachęceniu innych właścicieli pojedynczych gospodarstw agroturystycznych do starania się o środki unijne. Zgłoszenia przyjmowane będą do 31 stycznia 2013 r.

Agroturystyka w sieci
Celem konkursu jest wyróżnienie najciekawszych planów na budowę i rozwój sieci agroturystycznych oraz współpracy pomiędzy poszczególnymi gospodarstwami agroturystycznymi i tworzenia przez nie sieci współpracy. Zgłoszenia przyjmowane będą do 30 kwietnia 2013 r.

Dla dziennikarzy
Zapraszamy do nadsyłania najciekawszych materiałów dziennikarskich, które dotyczą rozwoju i promocji wielkopolskiej agroturystyki oraz współpracy pomiędzy poszczególnymi gospodarstwami agroturystycz-

nymi i tworzenia przez nie sieci współpracy. Zgłoszenia przyjmowane będą do 8 kwietnia 2013 r.

Hymn dla liderki
Promocja działań oraz integracja uczestniczek Szkoły Liderki Rozwoju Lokalnego z terenu wszystkich uczestniczących w projekcie lokalnych grup działania to cel konkursu na tekst piosenki – „hymn liderki”. Zgłoszenia przyjmowane będą do 31 grudnia 2012 r.

Kobiety w akcji
Najciekawsze działania zrealizowane przez uczestniczki Szkoły Liderki Rozwoju Lokal-

nego w latach 2010-2012 można zgłaszać do I edycji konkursu „Kobiety w akcji”.

Jego organizatorzy zamierzają promować dorobek uczestniczek Szkoły Liderki Rozwoju Lokalnego oraz rozwijanie poczucia inicjatywy i przedsiębiorczości, jako jednej z kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie, a także działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich i budowania kapitału społecznego. Zgłoszenia przyjmowane będą do 31 grudnia 2012 r.

Fundusz sołecki
Ponadto Sekretariat Regionalny KSOW we współpracy

z Krajowym Stowarzyszeniem Sołtysów organizuje konkurs „Fundusz sołecki – najlepsza inicjatywa”.

Jego ideą jest identyfikacja i promocja najciekawszych projektów dofinansowanych z funduszu sołeckiego oraz uhonorowanie najbardziej aktywnych mieszkańców obszarów wiejskich. Zgłoszenia przyjmowane będą do 31 stycznia 2013 r.

***

Regulaminy oraz potrzebne formularze konkursów dostępne są na stronie internetowej w w w . w i e l k o p o l s k i e . k s o w . p l .

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH
EUROPA INWESTUJĄCA W OBSZARY WIEJSKIE

WOJEWÓDZTWO
WIELKOPOLSKIE

PROJEKT FINANSOWANY JEST ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ W RAMACH POMOCY TECHNICZNEJ PROGRAMU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH NA LATA 2007-2013.

Stronę redaguje: Bartosz Zielenacki – Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego
ul. Szyperska 14, 61-754 Poznań, tel. 61 626 60 00, fax 61 626 60 04, e-mail: dow.sekretariat@umww.pl, www.prow.umww.pl

Przed zimową jazdą

Rozsądek i przezorność są równie ważne jak wyposażenie i stan techniczny pojazdu.

Jesienno-zimowe warunki wymagają od kierowców ostrożności oraz specjalnej techniki jazdy. Aby bezpiecznie dotrzeć do celu, trzeba przeanalizować warunki pogodowe i drogowe. Podczas przygotowań do zimowych wyjazdów warto zwrócić uwagę na kilka ważnych spraw.

Często ograniczony jest poziom widoczności. Powodem tego jest zachmurzenie, mgła oraz opady deszczu czy śniegu. Koniecznie musimy więc zadbać o czystość szyby i lamp. Wycieraczki powinny być sprawne, a zbiornik spryskiwacza pełny. Warto również przypomnieć sobie zasady korzystania ze świateł przeciwmgłowych.

Musimy pamiętać, że przygotowanie do jazdy potrwa nieco dłużej. Auto pokryte warstwą śniegu lub nawet lodu niedługo może stać się zimową codziennością. Aby sprawnie oczyścić pojazd, w tym szyby i lampy, warto wyposażać się w zmiotkę, odmrażacz i nie powodującą zarysowań skrobaczkę do szyb.

Z kolei, by uniknąć problemu z przymarzniętymi drzwiami pamiętajmy także o przygotowaniu na zimę zamków

FOT. W. GŁUSZAK

Niekiedy przed zimowym wyjazdem czeka nas ciężka praca.

i uszczelek. Oczyszczenia oraz zabezpieczenia odpowiednim preparatem wymagać będzie także bagażnik. Uwagę musimy zwrócić również na wlew paliwa. Pamiętajmy również, by w zbiorniku było go możliwie jak najwięcej. Przed zamrożeniem należy chronić zwłaszcza diesle, tankując „zimowy” olej napędowy.

Podczas zimy szczególnie ważne jest odpowiednie ogumienie kół. Bezpieczną przyczepność na zaśnieżonej, oblodzonej czy też pokrytej błotem pośniegowym jezdni mogą zapewnić jedynie opony zimowe. Zastosowanie dobranej z myślą o takich warunkach mieszanki gumy sprawia, że nawet siarczyste mrozy nie

pogarszają jej elastyczności. Udając się na zimową wycieczkę w góry, należy pamiętać, że sam bieżnik może okazać się niewystarczający. Niewykluczone, że trzeba będzie założyć przeciwpoślizgowe łańcuchy na koła napędzające. Jeśli przy drodze widzimy odpowiedni znak nakazu ich użycia, wówczas ich montaż jest

konieczny dla zapewnienia przejezdności drogi.

Zimowe zmiany temperatury, zmiany rodzaju nawierzchni sprawiają, że niezwykle ważne jest monitorowanie drogi pod kątem przyczepności. Oblodzeniu najszybciej ulegają jezdnie na estakadach, mostach, wiaduktach, na obszarach zalesionych, obok zbiorników wodnych.

Zimą kierowcy powinni być przygotowani na różne, nie tylko pogodowe, niespodzianki, niezależnie od długości planowanej podróży. Jeśli wybieramy się na narty, pamiętajmy o odpowiednim rozmieszczeniu i zabezpieczeniu bagaży. Jadąc poza granice kraju, bądźmy świadomi, że obowiązujące gdzie indziej prawo może być inne. Zapoznajmy się z obowiązującymi tam przepisami dotyczącymi wyposażenia pojazdu w zimie, zachowania w niektórych sytuacjach drogowych czy np. przewożenia nart.

Pamiętajmy, że urządzenia bezpieczeństwa w naszym samochodzie i opony zimowe nie zastąpią zdrowego rozsądku i nie naprawią błędów kierującego.

Wojciech Głuszak
Straż Miejska Miasta Poznania

Konkursy dla szkół

WORD w Poznaniu nagrodzi szkoły za najlepsze konспекty wychowania komunikacyjnego i szkolenie rowerzystów.

Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu od wielu lat realizuje swoje ustawowe zadania na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach. Inicjuje i podejmuje wiele przedsięwzięć o charakterze informacyjnym i edukacyjnym. Ich adresatami są dzieci i młodzież – najmłodsi, niechronieni, uczestnicy ruchu drogowego. WORD wspomaga szkoły w tworzeniu pracowni wychowania komunikacyjnego oraz miasteczek ruchu drogowego, przekazuje pomoce dydaktyczne i wydawnictwa edukacyjne, dzięki czemu pedagodzy uczący wychowania komunikacyjnego mogą lepiej prowadzić zajęcia przygotowujące najmłodszych do bezpiecznego poruszania się po drogach.

Podobnie jak w poprzednim roku szkolnym, WORD zaprasza wszystkich nauczycieli do wzięcia udziału w organizowanych przez siebie konkursach edukacyjno-oświatowych. W pierwszym z nich zachęcamy pedagogów z Wielkopolski do nadsyłania swoich scenariuszy lekcji przygotowujących uczniów do egzaminu na kartę rowerową. Chcemy nagrodzić zarówno autora konспекtu, jak i szkołę, którą reprezentuje nauczyciel. Nagrodą będzie atrakcyjne wyposażenie komputerowe pracowni wychowania komunikacyjnego. Termin nadsyłania konспекtów upływa z końcem czerwca 2013 r.

W drugim konkursie chcemy wybrać szkoły, które w bieżącym roku szkolnym wydadzą największą liczbę kart rowerowych swoim uczniom. Konkurs (organizowany na terenie Poznania oraz powiatów: gnieźnieńskiego, międzychodzkiego, nowotomyskiego, obornickiego, poznańskiego, szamotulskiego, średzkiego, śremskiego, wrzesińskiego) prowadzony będzie z uwzględnieniem wielkości szkół. Nagrodami dla najlepszych placówek będą rowery i kaski.

Szczegółowy regulamin konkursów zamieszczony zostanie na stronie internetowej WORD w Poznaniu: www.word.poznan.pl. Wszelkich informacji na temat szkolnych centrów oraz konkursu udziela Marek Szykor, starszy specjalista ds. BRD, tel. 061 829 01 88.

po drogach, przygotowanie i przeprowadzenie egzaminu na kartę rowerową, to tylko część z zadań centrów.

Aleksander Kowalewicz, dyrektor WORD w Poznaniu, podziękował burmistrzom za zaangażowanie w realizację działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa na drogach. Wyraził nadzieję, że utworzone centra pomogą przygotować dzieci i młodzież do bezpiecznego uczestnictwa w ruchu drogowym. Aktywne placówki oświatowe nadal będą wspomagane w realizacji zadań związanych z wychowaniem komunikacyjnym.

Marek Szykor
Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Poznaniu

Marek Szykor
WORD Poznań

Powstają nowe szkolne centra BRD w regionie

Podpisano porozumienia, na mocy których, dzięki pomocy WORD w Poznaniu, zostaną utworzone kolejne szkolne centra bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wrzesińskie samorządowe szkoły podstawowe nr 1 i nr 2 otrzymały od Wojewódzkiego Ośrodka Ruchu Drogowego w Poznaniu nowoczesne wyposażenie pracowni wychowania komunikacyjnego: sprzęt komputerowy i audiowizualny, pomoce edukacyjne oraz rowery i kaski do praktycznej nauki jazdy w istniejącym już dużym miasteczku ruchu drogowego. Uroczyste podpisanie stosownego porozumienia pomiędzy władzami miasta i kierownictwem WORD odbyło się

26 października we Wrześni.

Podobne porozumienie podpisano 15 listopada w Zbąszyniu, gdzie powstanie Centrum BRD przy Szkole Podstawowej im. Arkadego Fiedlera. Szkoła również otrzymała sprzęt komputerowy oraz rowery i kaski. W najbliższym czasie poznański WORD dostarczy miasteczko ruchu drogowego w niezbędne pomoce do prowadzenia zajęć praktycznych.

Zadaniem szkolnych centrów BRD jest prowadzenie działalności oświatowej w zakresie wychowania komunikacyjnego, kierowanej do dzieci i młodzieży. Nauka wiedzy teoretycznej oraz umiejętności bezpiecznego poruszania się

FOT. M. SZYKOR

Porozumienie podpisują (od prawej) dyrektor WORD w Poznaniu Aleksander Kowalewicz, burmistrz Wrześni Tomasz Kałużny oraz dyrektorzy szkół: nr 1 – Zbigniew Dzierżyński i nr 2 – Mirosław Bryk.

WOJEWÓDZKA RADA BEZPIECZEŃSTWA RUCHU DROGOWEGO W POZNANIU

www.brd.poznan.pl

Redaguje zespół: Sławomir Brandt, Ryszard Fonzychowski, Wojciech Głuszak, Maciej Bednik, Piotr Monkiewicz, Marek Szykor, Dariusz Fleischer
Adres redakcji: WORD, 61-623 Poznań, ul. Wilczak 53, tel. 61 829-01-88

przeczytane

Z rozmaitych względów wykazujemy żywe zainteresowanie tym, co dzieje się w naszym regionalnym porcie lotniczym i z wypiekami na twarzy śledzimy wszystko, na co natrafimy w tej kwestii.

Kilka tygodni temu natknęliśmy się w portalu gazeta.pl na newsa o planowanych nowych połączeniach z Ławicy. Donoszono tam między innymi o tym, że: „Irlandzki przewoźnik od marca miałby znów latać do Mediolanu-Bergamon i Edenburga”.

Jako że o taniego przewoźnika tu chodzi, podejrzewamy, iż tnąc koszty, zamierza on lądować gdzieś w polu! Bo wcześniej, przed zawieszeniem połączeń na okres zimowy, latał na podmediolańskie lotnisko w Bergamo oraz do szkockiej stolicy, czyli Edynburga.

podpatrzone

Unijna administracja w Brukseli tak się rozrasta, że czasami już trudno się połapać, kto jest kim... Na wszelki wypadek, nawet jeśli gościa nie rozpoznajemy z twarzy, warto z napotkanym się sfotografować. Na zdjęciu – przewodniczący sejmiku Lech Dymarski w Brukseli.

usłyszane

Podczas listopadowego posiedzenia Komisji Strategii Rozwoju Regionalnego i Współpracy Międzynarodowej skarbnik województwa, sprawozdając projekt budżetu na 2013 r., mówi o kryzysie gospodarczym. Kilkoro radnych podśmiechuje się, spoglądając w jej stronę. Skonsternowana pani skarbnik przerywa. Okazuje się jednak, że to nie o nią w tych śmiechach chodzi, lecz o siedzącego po sąsiedzku radnego Jarosława Berendta i jego – że tak się wyrazimy – kragłości.

– Nie zauważamy kryzysu u kolegi radnego – stwierdza przewodniczący komisji Zbigniew Haupt.

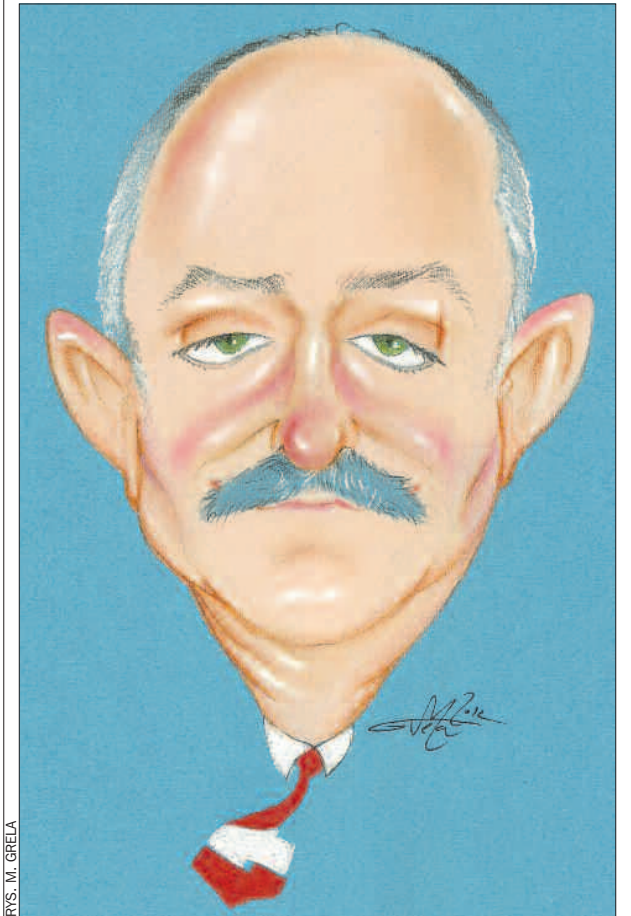
– Bo ja rzuciłem palenie i stąd ten efekt... – tłumaczy się radny Berendt.

– No, to teraz już na pewno przez ciebie budżet padnie – podsumowuje radny Maciej Wituski.

monitorujemy radnych

>> Andrzej Mroziński:

Ślamazarny laptop i pedałuający Grzegorz

- >> **Zdanie „radny to brzmi dumnie”...** Tak, ale rozżew pomiędzy oczekiwaniami poprzedzającymi wybór a realnymi możliwościami jest spory.
- >> **Fakt, że Wielkopolanie nie znają radnych sejmiku...** Nie sądzę. Ja mam inne wrażenie.
- >> **Podczas sesji sejmiku najczęściej siedzę obok...** Karola Kujawy i dlatego... przynajmniej raz w miesiącu dowiaduję się z jakimi problemami borykają się samorządowcy w Słupcy.
- >> **Podczas sesji najbardziej lubię słuchać...** docinków przewodniczącego Lecha Dymarskiego.
- >> **Nie wyobrażam sobie samorządu województwa bez...** opozycji, która stara się postrzegać priorytety w rozwiązywaniu problemów województwa inaczej niż koalicja rządząca.
- >> **Gdybym był marszałkiem...** mógłbym się łudzić, że mam realną władzę.
- >> **Ostatni raz jechałem regionalną koleją...** Stale krzysztam. Z mojej miejscowości do Poznania to mimo wszystko najszybszy środek transportu. Natomiast tragiczny jest komfort jazdy!
- >> **W szkole wołali na mnie...** W szkole i na boisku miałem ksywkę „Mrozik”.
- >> **Jako dziecko marzyłem o...** byciu dorosłym.
- >> **W przeszłości myślałem, że zostanę...** kolejarzem.
- >> **Ostatnio najbardziej rozbawiło mnie...** stwierdzenie, że gdy Grzegorz przed czterema laty przejmował rower o nazwie „polska piłka”, tak pedałowal, że odszedł z połamanymi nogami.
- >> **Do szewskiej pasji doprowadza mnie...** ślamazarnie działający laptop, w momencie kiedy mam coś pilnego do zrobienia.
- >> **Dla poprawy nastroju...** lubię długie spacerować.

wyśledzone

Marszałek Marek Woźniak buszujący wśród różowych lalek Barbie, a zaraz potem przebierający w stosie rozmaitych pampersów!!! A kilka półek dalej, też robiący zakupy, wojewoda Piotr Florek i prezydent Ryszard Grobelny! Przypomnijmy, że (jak dla nas przynajmniej) to dość niecodzienny widok. Świadczy o tym fakt, że w sobotę 24 listopada.

Trzech Bardzo Ważnych Panów spotkało się na przedświątecznych zakupach oczywiście nieprzypadkowo. Wzięli udział w charytatywnej akcji „Szlachetna Paczka”, sięgając do swoich portfeli, by przygotować upominki dla potrzebującej rodziny z podpoznańskich Koziegłów, a przy tym pomóc w wypromowaniu świetnej inicjatywy.

Jak wynika ze zdjęcia, po godzinie krążenia z wózkami między półkami sklepowymi (i – co tu kryć – dzięki wsparciu pomocników) trzej panowie byli zadowoleni ze swojego dzieła.

Monitor Wielkopolski – magazyn samorządowy

Wydawca: Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego – Kancelaria Sejmiku
al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, tel. 61 62-67-030, fax 61 62-67-031

Rada Programowa: Lech Dymarski (przewodniczący), Zbigniew Czerwiński (wiceprzewodniczący), Krzysztof Grabowski (sekretarz), Tatiana Sokołowska, Waldemar Witkowski

Redakcja: Artur Boinński (redaktor naczelny), Ryszard Jatoszyński (sekretarz redakcji)

Adres redakcji: al. Niepodległości 18, 61-713 Poznań, budynek B, pokój 223, tel./fax 61 62-67-036

e-mail: monitor@umww.pl, www.monitorwielkopolski.pl

Materiałów nie zamówionych nie odsyłamy. Zastrzegamy sobie prawo do redakcji tekstów.

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń.

Publikacje promocyjne w Monitorze Wielkopolskim można zamawiać pod numerem telefonu 61 62-67-036.

>> **Andrzej Mroziński**
>> ur. 17 czerwca 1954 r.,
Ostrów Wielkopolski
>> redaktor naczelny Radia
SUD Kępno
>> wybrany z listy SLD, w okręgu nr 5
>> 3667 głosów